

Študijsko gradivo
pri predmetu
**SISTEM SODNEGA
VARSTVA V EU**

Zbirka vaj

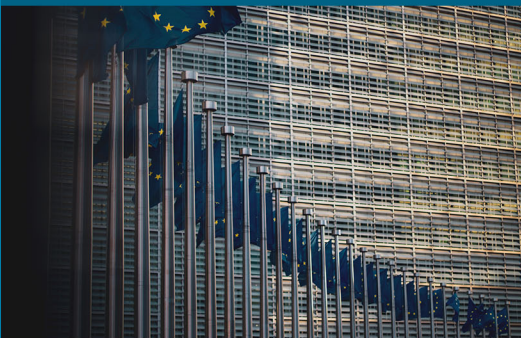
Janja
HOJNIK

Petra
WEINGERL

Živa
ŠUTA

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

Študijsko gradivo pri predmetu Sistem sodnega varstva V EU

Zbirka vaj

Avtorice

Janja Hojnik
Petra Weingerl
Živa Šuta

Julij 2023

Naslov Študijsko gradivo pri predmetu Sistem sodnega varstva v EU
Title Study Material for the Course The EU Judicial System

Podnaslov Zbirka vaj
Subtitle Collection of Exercises

Avtorice Janja Hojnik Petra Weingerl
Authors (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta) (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

Živa Šuta
(Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

Recenzija Verica Trstenjak Martina Repas
Review (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo) (Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

Tehnični urednik Jan Perša
Technical editor (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

Oblikovanje ovitka Jan Perša
Cover designer (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

Grafične priloge Hojnik, Weingerl, Šuta, 2023
Graphic material

Grtafika na ovitku Zastave EU, avtor Christian Lue, unsplash.com, CC0, 2020
Cover graphics Justicija, avtor Tingey Injury Law Firm, unsplash.com, CC0, 2020

Založnik Univerza v Mariboru
Published by Univerzitetna založba
Slomškovo trg 15,
2000 Maribor, Slovenija
<https://press.um.si>
zalozba@um.si

Izdajatelj Univerza v Mariboru
Issued by Pravna fakulteta
Mladinska ulica 9
2000 Maribor, Slovenija
<https://www.pf.um.si>
pf@um.si

Izdaja Prva izdaja
Edition

Izdano Maribor, julij 2023
Published at

Vrsta publikacije E-knjiga
Publication type

Dostopno na <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/789>
Available at

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

342 (076) (0.034.2)

HOJNIK, Janja
Študijsko gradivo pri predmetu Sistem
sodnega varstva v EU [Elektronski vir] :
zbirka vaj / Janja Hojnik, Petra
Weingerl, Živa Šuta. - 1. izd. - E-
publikacija. - Maribor : Univerza v
Mariboru, Univerzitetna založba, 2023

Način dostopa (URL):
[https://press.um.si/index.php/ump/
catalog/book/789](https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/789)
ISBN 978-961-286-755-3 (WEB, pdf)
doi: 10.18690/um.pf.3.2023
COBISS.SI-ID 157342979

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
/ University of Maribor, University Press

Besedilo/ Text © Hojnik, Weingerl, Šuta, 2023

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna. / *This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.*

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela.

Vsa gradiva tretjih oseb v tej knjigi so objavljena pod licenco Creative Commons, razen če to ni navedeno drugače. Če želite ponovno uporabiti gradivo tretjih oseb, ki ni zajeto v licenci Creative Commons, boste morali pridobiti dovoljenje neposredno od imetnika avtorskih pravic.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ISBN 978-961-286-755-3 (pdf)

DOI <https://doi.org/10.18690/um.pf.3.2023>

Cena Brezplačni izvod
Price

Odgovorna oseba založnika prof. dr. Zdravko Kačič,
For publisher rektor Univerze v Mariboru

Citiranje Hojnik, J., Weingerl, P., Šuta, Ž. (2023). *Študijsko gradivo pri predmetu Sistem sodnega varstva v EU: zbirka vaj*. Univerza v
Attribution Mariboru, Univerzitetna založba. doi: 10.18690/um.pf.3.2023

Kazalo

Spremna beseda.....	1
1 RAZMERJE MED PRAVOM EU IN NACIONALNIM PRAVOM	3
1.1 Teoretična vprašanja.....	3
1.2 Praktični primeri.....	17
Primer 1.....	17
Primer 2.....	18
Primer 3.....	20
Primer 4.....	21
Primer 5.....	22
Primer 6.....	23
2 VLOGA SODIŠČA EU IN PREGLED POSTOPKOV	25
2.1 Iskanje sodne prakse sodišča EU.....	25
2.2 Vloga sodišča EU.....	26
2.3 Sodno varstvo v EU - pregled postopkov.....	31
2.4 Praktični nalogi.....	33
3 POSTOPKI PROTI DRŽAVAM ČLANICAM	37
3.1 Tožba zaradi neizpolnitve obveznosti.....	37
3.2 Slovenija kot tožena stranka pred sodiščem EU	47
3.3 Praktični primeri.....	48
Primer 1.....	48
Primer 2.....	49
Primer 3.....	50
3.4 Tabela izbrane sodne prakse.....	51
4 POSTOPKI PROTI INSTITUCIJAM EU	57
4.1 Ničnostna tožba	57
4.1.1 Namen in cilji ničnostne tožbe po členu 263 PDEU	57
4.1.2 Akti, ki se lahko izpodbijajo	59
4.1.3 Vlagatelji	61
4.1.4 Pasivna legitimacija	65
4.1.5 Tabela 'aktov' in 'predpisov' (263/4 PDEU) iz izbrane sodne prakse sodišča EU	67
4.1.6 Praktični primeri.....	69
Primer 1.....	70
Primer 2.....	71
Primer 3 “ <i>The limit of Plaumann is Plaumann.</i> ”	73
4.1.7 Tabela izbrane sodne prakse	75
4.2 Ugovor nezakonnosti	83
4.3 Odškodninska tožba zoper EU.....	85
4.4 Tožba zaradi molka organa oz. nedelovanja	89

5	POSTOPEK PREDHODNEGA ODLOČANJA	91
5.1	DEJANJE 1: Nacionalni postopek (postavitev vprašanja).....	91
5.1.1	Smisel in cilji postopka za predhodno odločanje	91
5.1.2	Nacionalni postopek pred postavitvijo vprašanja za predhodno odločanje (VPO).....	93
5.1.3	Praktični primeri.....	98
	Primer 1.....	98
	Primer 2.....	100
5.2	DEJANJE 2: Vmesni postopek pred sodiščem EU	102
5.3	DEJANJE 3: Nacionalni postopek (odločitev)	105
5.4	Tabela izbrane sodne prakse.....	106
5.5	Shema: Postopek predhodnega odločanja.....	117
5.6	Hitri in nujni postopek predhodnega odločanja.....	119
6	OSTALI POSTOPKI.....	121
6.1	Pravna sredstva.....	121
6.2	Ad hoc pristojnost sodišča EU	123
7	LISTINA EU O TEMELJNIH PRAVICAH	125
7.1	Študija primera: Prenehanje delovnega razmerja in pravica do plačanega letnega dopusta	131
8	PRAKTIČNI PRIMERI, KI ZAJEMAJO RAZLIČNE POSTOPKE.....	135
	Primer 1.....	135
	Primer 2.....	136
	Primer 3.....	136
	Primer 4.....	137
	Primer 5.....	137
	Primer 6.....	139
	Primer 7.....	140
	Primer 8.....	141
9	RAZNO	143
9.1	Priloga: Pogodba o Evropski uniji.....	145
9.2	Pogodba o delovanju Evropske unije	148
9.3	Protokol (št. 3) o Statutu Sodišča Evropske unije.....	154
9.4	Listina EU o temeljnih pravicah	163

Spremna beseda

Foreword

Zbirka vaj je namenjena študentom druge stopnje bolonjskega študija prava pri predmetu Sistem sodnega varstva v EU na Pravni fakulteti v Mariboru. Zajema pregled postopkov pred Sodiščem EU, pri čemer so neposredni postopki v gradivu razdeljeni na postopke zoper države članice in postopke zoper institucije EU, temu pa sledijo še naloge v zvezi s postopkom predhodnega odločanja, ki je edini v skupini posrednih postopkov. Sledijo še naloge v zvezi z ostalimi postopki pred Sodiščem EU in v zvezi z Listino EU o temeljnih pravicah. Dve poglavji na začetku gradiva sta namenjeni osvežitvi znanja osnov prava EU s poudarkom na razmerju med pravom EU in nacionalnim pravom ter vlogi Sodišča EU v institucionalni zgradbi EU. Znanje se v gradivu preverja s pomočjo teoretičnih vprašanj, iztočnic za diskusijo in praktičnih primerov.

Priporočljivo je, da se pri reševanju gradiva uporablja naslednja literatura: *V. Trstenjak, M. Brkan, Pravo EU: Ustavno, procesno in gospodarsko pravo EU, GV Založba, Ljubljana 2019* in *K. Lenaerts et al, EU Procedural Law, Oxford European Union Law Library, Oxford 2014*. Poleg osnovne literature je pri reševanju nalog obvezna uporaba Pogodbe o Evropski uniji (PEU), Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), Listine EU in Poslovnika Sodišča EU, prav tako pa se je v odgovorih potrebno sklicevati na sodno prakso Sodišča EU. Seznanitev s spletno stranjo Sodišča EU in iskalnikom sodne prakse je zato zelo priporočljiva. Študenti so vsako leto znova spodbujani dopolnjevati svoje znanje prava EU z dodatno literaturo in spremljati aktualne dogodke, povezane s sodnim sistemom v EU.

This study material is intended for second cycle students at the Faculty of Law, University of Maribor, enrolled in the course The EU Judicial System. It gives an overview of proceedings before the Court of Justice of the European Union (CJEU) and categorizes direct actions as those against Member States and those against EU institutions, followed by practice exercises on the preliminary ruling procedure, which is the only representative of indirect proceedings. This is followed by exercises dealing with other procedures before the CJEU and with the EU Charter of Fundamental Rights. Two chapters at the beginning of the material are intended to refresh knowledge of the fundamentals of EU law, with a focus on the relationship between EU law and national law, as well as the role of the CJEU in the EU institutional architecture. The material assesses and tests student's knowledge through theoretical questions, points for discussion and practical examples.

When approaching the study material, it is recommended that students use the following background literature: *V. Trstenjak, M. Brkan, Pravo EU: Ustavno, procesno in gospodarsko pravo EU, GV Založba, Ljubljana 2019* in *K. Lenaerts et al, EU Procedural Law, Oxford European Union Law Library, Oxford 2014*. In addition the use of the Treaty on the European Union (TEU), the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) and the Rules of Procedure of the Court of Justice of the EU is compulsory in solving the study material, and the case-law of the CJEU should be referred to in the answers. Familiarity with the CJEU website and the case-law search engine is therefore highly recommended. Students are encouraged to update their knowledge of EU law each year with additional literature and keep up to date with topical events related to the EU judicial system.

1 RAZMERJE MED PRAVOM EU IN NACIONALNIM PRAVOM

1.1 Teoretična vprašanja

1. Odnos med pravom EU in nacionalnim pravom urejajo štiri temeljna načela. Pojasnite, katera in kakšne so povezave med njimi! Poimenujte jih tudi v angleščini.

2. Predstavite dejansko stanje zadev *Van Gend en Loos* in *Costa v. E.N.E.L.*

3. Pojasnite odnos med načelom neposrednega učinka, posrednim učinkom (lojalno razlago), izključevalnim učinkom in odškodninsko odgovornostjo države za kršitev prava EU.

4. Za kateri postopek pred Sodiščem EU se smiselno uporablja razlaga pojmov glede odškodninske odgovornosti države za kršitev prava EU?

5. Kakšna je razlika med neposrednim učinkom in neposredno uporabnostjo?

6. Ali lahko ima pravilo EU neposredni učinek, ne da bi bilo tudi neposredno uporabno?

11. Kakšen je pomen načela *lex posterior derogat legi priori* v pravnem sistemu EU?

12. Kdaj se uporablja Listina EU o temeljnih pravicah? Ali imajo določbe Listine EU kvaliteto neposrednega učinka?

13. Kakšna je razlika med pravicami in načeli?

14. Opišite razvoj varstva temeljnih pravic v EU.

15. Pojasnite razmerje med varstvom človekovih pravic na ravni EU, ESČP in nacionalnega (ustavnega) prava.

16. Argumentirajte (ne)pravilnost trditev:

a) Načelo primarnosti je tesno povezano z načelom subsidiarnosti;

Drži

Ne drži

b) načelo subsidiarnosti je nasprotno načelu primarnosti;

Drži

Ne drži

c) Pogodba o delovanju EU vsebuje določbe o načelu primarnosti;

Drži

Ne drži

d) neposredna uporabnost akta EU je pogoj za neposredni učinek določb zadevnega akta;

Drži

Ne drži

- e) direktive se neposredno ne uporabljajo, saj predpostavljajo izvedbeno zakonodajo držav članic;

Drži

Ne drži

- f) razlika med direktivami in uredbami je ta, da je uredba neposredno uporabna, direktiva pa ne;

Drži

Ne drži

- g) direktiva prične veljati s potekom implementacijskega (izvedbenega) roka in do tega roka ni neposredno učinkovita;

Drži

Ne drži

- h) države članice se v sporih proti posameznikom pred nacionalnimi sodišči ne morejo sklicevati neposredno na določbe prava EU;

Drži

Ne drži

- i) neposredni učinek prava EU je stvar nacionalnih sodišč, ne pa tudi državnih organov izvršilne veje oblasti;

Drži

Ne drži

- j) sklicevanje posameznikov na določbe pravnih aktov EU ni mogoče v razmerju proti drugim posameznikom, temveč le proti državnim organom;

Drži

Ne drži

- k) direktive so naslovljene na zakonodajno in izvršilno oblast držav članic, ne pa na sodno, zato jih nacionalni sodniki niso zavezani upoštevati;

Drži

Ne drži

- l) neposredni učinek določb prava EU pomeni možnost Sodišča EU, da pravo EU uporabi v sporih med posamezniki oz. v sporih med posamezniki in državami članicami;

Drži

Ne drži

- m) tako kot določbe direktiv tudi določbe Pogodbe o delovanju EU nimajo neposrednega učinka v horizontalnih razmerjih, saj je Pogodba (tako kot direktive) naslovljena na države članice.

Drži

Ne drži

- n) določbe pravnih aktov EU, ki imajo horizontalni neposredni učinek, ustvarjajo tako pravice kot obveznosti za posameznike;

Drži

Ne drži

- o) nacionalna sodišča so zavezana uporabljati lojalno (konsistentno) razlago zgolj v postopkih s horizontalnim razmerjem med strankama;

Drži

Ne drži

- p) načelo lojalne ali konsistentne razlage nacionalni sodnik uporabi le, če se nanj sklicujejo stranke;

Drži

Ne drži

q) obveznost lojalne razlage obstaja ex officio;

Drži

Ne drži

r) pogoj za odškodninsko odgovornost države članice zaradi kršitve prava EU je ugotovitev kršitve s strani Sodišča EU;

Drži

Ne drži

s) države članice lahko odškodninsko odgovarjajo zaradi nepravilne implementacije direktive, tudi če imajo relevantne določbe direktive neposredni učinek;

Drži

Ne drži

t) odškodninska tožba zoper državo članico pred Sodiščem EU je dopustna zgolj, ko se državi očita dovolj resna kršitev prava EU (sufficiently serious breach);

Drži

Ne drži

- u) PDEU določa, da države članice odškodninsko odgovarjajo posameznikom, v kolikor škoda nastane s kršitvijo prava EU;

Drži

Ne drži

- v) klavzula lojalnosti (člen 3(4) PEU) je pravni temelj za odškodninsko odgovornost države zaradi kršitve prava EU;

Drži

Ne drži

- w) odškodnine posameznikom za škodo, ki so jo s kršitvijo prava EU povzročile države članice, dodeljujejo nacionalna sodišča;

Drži

Ne drži

- x) pogoj za pridobitev odškodnine od države je dokaz subjektivne odgovornosti slednje;

Drži

Ne drži

- y) država odškodninsko odgovarja za vse državne organe, z izjemo sodnih (načelo neodvisnosti sodnikov);

Drži

Ne drži

- z) odškodninska odgovornost države ni mogoča v primeru, ko je o zadevi odločeno pravnomočno (res iudicata), pa čeprav pravo EU s strani nacionalnega sodišča ni bilo upoštevano;

Drži

Ne drži

- aa) glede na novejšo sodno prakso Sodišča EU imajo določbe direktiv horizontalni neposredni učinek;

Drži

Ne drži

- bb) odškodninsko odgovornost RS za kršitve prava EU oškodovani uveljavljajo pred slovenskimi sodišči na osnovi slovenskega Obligacijskega zakonika in relevantne sodne prakse Sodišča EU;

Drži

Ne drži

- cc) za dosoditev odškodnine posamezniku po načelih iz zadeve Francovich mora Sodišče EU najprej dognati kršitev prava EU s strani zadevne države članice;

Drži

Ne drži

- dd) direktive so naslovljene ne le na zakonodajno in izvršilno oblast držav članic, temveč tudi na sodno, zato jih morajo nacionalni sodniki neposredno uporabljati.

Drži

Ne drži

1.2 Praktični primeri

Primer 1

Metka je z banko Nova sklenila kreditno pogodbo v švicarskih frankih. Pred sodiščem se je sklicevala, da to napačno uporablja pravo EU, saj določbe v slovensko zakonodajo niso bile pravilno implementirane. Sklicuje se tudi na pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča iz člena 47 Listine in na pravico do visoke ravni varstva potrošnikov, ki jo zagotavlja člen 38 Listine. Komentirajte. Kako mora ravnati nacionalno sodišče? Kakšne možnosti ima Metka, če ne bo zadovoljna z uporabo prava EU pred sodiščem?

Primer 2

Leta 2016 je Svet EU sprejel direktivo, ki zavezuje države članice k temu, da sprejmejo vse potrebne ukrepe, da se zagotovi zaposlenim nosečnicam vsaj enoletni plačani materinski dopust. Državam članicam je bilo dano eno leto časa za izvedbo direktive.

Po grškem zakonu iz leta 2008 je bilo nosečnicam zagotovljeno tri mesece materinskega dopusta. Ta zakon ni bil spremenjen ali zamenjan.

Aprila 2019 je Sodišče EU v okviru člena 258 PDEU razsodilo, da je Grčija kršila svojo obveznost implementirati direktivo. Svetujte vsem trem gospem o morebitnih pravicah, ki jim jih podeljuje pravo EU! Svetujte tudi Komisiji, ali lahko proti Grčiji izvede še kakšne dodatne ukrepe, da bi izvedla direktivo!

- a) Aphrodite, grška državljanica, je zaposlena pri Mestnem svetu v Atenah. Je noseča in je od delodajalca zahtevala 1-letni materinski dopust. Njena zahteva je bila zavrnjena iz razloga, da je po grškem pravu upravičena le do 3-mesečnega materinskega dopusta.
 - b) Maria, grška državljanica, je zaposlena v butiku veleblagovnice v Solunu; je noseča in na zahtevo po 1-letnem materinskem dopustu je dobila enak odgovor kot Aphrodite.
 - c) Giulia, italijanska državljanica, je Aphroditina sodelavka, ki je prav tako noseča; njena zahteva po materinskem dopustu je bila v celoti zavrnjena iz razloga, ker je materinski dopust po grškem pravu namenjen zgolj grškim državljanicam.
-
-

Primer 5

Direktiva 2003/333/ES o podaljšanih počitnicah določa, da so vsi delavci upravičeni do enoletnega neplačanega dopusta po 18 mesecih nepretrgane zaposlitve. Direktivo je bilo potrebno izvesti do 1. januarja 2005. Že septembra 2004 pa je Slovenija sprejela (fiktivni) Zakon o neplačanem dopustu, ki določa, da so vsi delavci upravičeni do največ treh mesecev neplačanega dopusta po 'treh letih nepretrgane zaposlitve.'

Andreja je zaposlena kot vodja kadrovske službe zasebne gospodarske družbe 'Pot k zdravju', ki je dobila koncesijo občine Maribor za izvajanje patronažne službe in zdravstvene nege na njenem območju. Te storitve so v celoti financirane iz javnih finančnih sredstev, vsaka odločitev o prenehanju delovanja katere od izpostav družbe pa potrebuje predhodno soglasje ministra za zdravje. Andreja se je odločila, da želi odmor v karieri, v katerem bi potovala po svetu. Zaposila je za neplačan dopust v dolžini 10 mesecev. V družbi 'Pot k zdravju' je bila zaposlena 24 mesecev. Vendar pa je družba zavrnila njeno zahtevo iz razloga, da ni upravičena do nobene prekinitve, ker še ni zaposlena vsaj tri leta, kot to zahteva Zakon o neplačanem dopustu. Svetujte Andreji, ali ji je pravo EU pri tem lahko kaj v pomoč. Pri svojem odgovoru upoštevajte pomen neposrednega učinka, lojalne razlage in odškodninske odgovornosti države.

Primer 6

EU je sprejela fiktivno Direktivo 1/2019 o plačanem letnem dopustu, ki določa, da vsakemu delavcu pripada plačan letni dopust v minimalnem trajanju štirih tednov. Rok za implementacijo je potekel 1. januarja 2021. Magdalena je visokošolska učiteljica, ki je zaposlena na javni univerzi. Ob začetku novega leta delodajalcu predlaga termine, v katerih želi koristiti letni dopust. Delodajalec njen predlog zavrne, saj fiktivna slovenska zakonodaja določa, da so delavci upravičeni le do dveh tednov plačanega dopusta. Marija je visokošolska učiteljica, zaposlena na zasebni univerzi, ki se sooča s podobno izkušnjo.

- a) Glede tega problema sta se Magdalena in Marija obrnili na Komisijo, ker Slovenija ni pravočasno prenesla omenjene direktive. Komisija se še ni odločila za ukrepanje, zato ne veda, kako naj dosežeta, da bi tako Slovenija kot Komisija pred Sodiščem EU odgovarjali za svojo neaktivnost.
- b) V stiski sta se na vas obrnili za nasvet, ali se lahko zanašata na zakonodajo EU, ki jima bi omogočila koriščenje štiritedenskega dopusta. Svetujte jima tako, da svoje nasvete podprete z ustreznimi pravnimi podlagami.

2 VLOGA SODIŠČA EU IN PREGLED POSTOPKOV

2.1 Iskanje sodne prakse sodišča EU

1. Kje najdemo sodno prakso Sodišča EU?

2. Kako pravilno citiramo sodno prakso Sodišča EU?

3. Kaj pomenijo oznake C-, T- in F-?

C-

T-

F-

2.2 Vloga sodišča EU

4. Katera sodišča sestavljajo sodni sistem EU?

5. Predstavite naloge a) Sodišča, b) Splošnega sodišča, c) nacionalnih sodišč.

a) Sodišče

b) Splošno sodišče

c) Nacionalno sodišče

6. Pojasnite odnos med Komisijo in Sodiščem EU!

7. Kako poteka postopek pred Sodiščem EU? Pomagajte si s Poslovníkom Sodišča EU.

1. Dodelitev zadeve _____ *(fra. juge rapporteur)*

2. Dodelitev zadeve _____

3. Pisna faza

4. _____ sodnika poročevalca

5. _____ *(fra. réunion générale)*

6. _____

7. _____ *(razen, če zadeva ne postavlja novega pravnega vprašanja)*

8. Sodna odločba

8. V kakšni sestavi lahko odloča SEU?

9. Kakšna je vloga generalnih pravobranilcev?

10. Ali generalni pravobranilci podajajo sklepne predloge v vsaki zadevi, v kateri odloča Sodišče?

11. Ali so sklepni predlogi generalnega pravobranilca zavezujoči?

12. Kaj je opredeljeno v členu 255 PDEU?

13. Opredelite jezik postopka, uradni jezik in delovni jezik pred Sodiščem EU.

a) Jezik postopka

b) Uradni jezik

b) Delovni jezik

14. Kakšna je vloga Sodišča EU?

15. Kako Sodišče EU razlaga pravne akte EU in katere metode razlage uporablja? Pomagajte si z zadevo C-283/81, *CILFIT*.

16. .Obrazložite, kaj so evroavtonomni pojmi.

17. Ali lahko Sodišče EU razveljavi nacionalni pravni akt oz. ga razglasi za ničnega?

18. Ali lahko nacionalno sodišče razlaga pravne akte EU?

2.3 Sodno varstvo v EU - pregled postopkov

19. Katere so najpomembnejše vrste postopkov pred Sodiščem EU?

– kdo jih lahko sproži,

– proti komu

– in zakaj?

20. Sodišče EU je gradilo svojo vlogo in avtoriteto s priznavanjem pravic posameznikom. Ali se lahko posameznik obrne (vloži tožbo) na Sodišče EU? Na vprašanje odgovorite s pomočjo zadev: *Francovich* in *Plaumann*.

21. Opredelite se do naslednje trditve: *Odškodninsko lahko odgovarja le država članica, ne pa tudi EU sama.*

22. Ali se lahko v posameznem primeru sprožijo različni postopki pred Sodiščem EU?

Vprašanja za diskusijo

1. Če bi Vas predsedniki skupine afriških držav, ki razmišljajo o ustanovitvi Afriške ekonomske unije, vprašali za nasvet glede tega, kakšen sistem sodnega varstva naj vzpostavijo – kaj bi jim odgovorili? Bi jim svetovali, naj prevzamejo sistem, ki je v veljavi v EU? O čem je potrebno razmišljati pri oblikovanju sodnega sistema?
2. Ali je sistem sodnega varstva v EU učinkovit? Kako se po vašem mnenju zagotavlja učinkovitost?
3. V zadnjem desetletju lahko v sodni praksi nacionalnih sodišč zaznamo poskuse spodkopavanja vloge Sodišča EU (denimo nemška zadeva *Weiss* z dne 5.5.2020, sodba poljskega ustavnega sodišča K 3/21 z dne 7.10.2021). Nekateri akademiki rešitev vidijo v ustanovitvi posebnega evropskega sodišča. Predstavite svoje mnenje o tem predlogu.

2.4 Praktični nalogi

1. Primerjajte sodno odločbo Sodišča EU z nacionalno sodno odločbo (oblika, metode razlage, uporaba prava, sodne prakse in teorije, drugo, npr. ločena mnenja).

3 POSTOPKI PROTI DRŽAVAM ČLANICAM¹

3.1 Tožba zaradi neizpolnitve obveznosti

1. Predstavite delitev postopkov zoper DČ glede na javnopravno in zasebnopravno varstvo.

¹ Glede odškodninske odgovornosti držav članic (*Franconich*) glej prvo poglavje.

2. Ali lahko posameznik toži državo članico pred Sodiščem EU?

3. Členi 258-260 PDEU se lahko uporabijo v primeru neizpolnitve obveznosti iz *prava EU*. Kaj obsega pojem *pravo EU* v smislu teh členov?

4. Ali mora Evropska komisija izkazati pravni interes za sprožitev postopka po členu 258 PDEU? Zakaj da/ne?

5. Kako Evropska komisija izve za kršitev prava EU?

6. Kakšen je rok za vložitev tožbe po členih 258-260 PDEU?

7. Opredelite najbolj pogoste tožbene razloge (skupaj s sodno prakso).

8. Na katere razloge so se v preteklosti sklicevale DČ pred SEU? Ali so bile uspešne?

9. Ali gre za subjektivno ali objektivno odgovornost DČ za neizpolnitev obveznosti iz prava EU?

10. Predstavite administrativno in sodno fazo.

Administrativna faza

Sodna faza

11. Opredelite bistvene spremembe glede tega postopka po Maastrichski in Lizbonski pogodbi.

12. Kakšni so lahko učinki sodbe Sodišča EU v tem postopku?

13. Zakaj tožba na podlagi člena 259 PDEU ni pogosta?

14. Kakšna je vloga Evropske komisije v postopku na podlagi člena 259 PDEU?

15. Ali mora DČ kot tožnik izkazati pravni interes?

16. Poiščite zadnji primer tožbe po členu 259 PDEU.

17. Kako je opredeljena denarna kazen (njeni elementi)?

18. Kateri kriteriji se upoštevajo pri določanju višine denarne kazni?

19. Ali je lahko denarna kazen 0€?

20. Pojasnite, kako Lizbonska pogodba spreminja institut denarnega kaznovanja države članice (člen 260 PDEU) v primerjavi z dosedanjo ureditvijo!

21. Kaj se zgodi v primeru, ko DČ med postopkom izpolni obveznost iz prava EU?

22. Pojasnite pogoje, pod katerimi se lahko izreče denarna kazen DČ, in ali je ta združljiva z odškodnino zaradi kršitve prava EU?

23. Opredelite se do trditev:

a) izraz »neposredne tožbe« označuje tiste tožbe pred Sodiščem EU, ki se najprej vložijo pred nacionalnimi sodišči;

Drži

Ne drži

b) posamezniki, ne glede na državljanstvo, prebivališče ali sedež, lahko tožijo vse države članice pred Sodiščem EU;

Drži

Ne drži

- c) Sodišče EU je pristojno tudi za reševanje sporov med posamezniki, ki imajo državljanstvo EU, in državami članicami EU;

Drži

Ne drži

- d) madžarsko podjetje lahko toži Ukrajino pred Sodiščem EU zaradi škode, ki mu je nastala ob prekinitvi dobave plina (za katero je po mnenju podjetja odgovorna Ukrajina);

- e) zasebni subjekti zmeraj uveljavljajo pravno varstvo zoper države članice zaradi kršitev prava EU pred nacionalnimi sodišči, saj tega pred Sodiščem EU ne morejo;

Drži

Ne drži

- f) v kolikor država članica pravočasno ne implementira direktive v nacionalni pravni red, jo lahko Sodišče EU obsodi na plačilo denarne kazni;

Drži

Ne drži

- g) pri predlogu denarne kazni za državo članico po členu 260 PDEU (zaradi nespoštovanja sodbe Sodišča EU) mora Komisija dokazati, da ji je s tem nastala škoda;

Drži

Ne drži

- h) posameznik je lahko intervenient v postopku Komisije EU proti državi članici po členu 258 PDEU (adhezijski postopek) in v tem postopku zahteva povračilo škode, če mu je nastala;

Drži

Ne drži

- i) Komisija lahko vloži tožbo zoper državo članico pred Sodiščem EU zgolj, ko se slednji očita dovolj resna (kvalificirana) kršitev prava EU (sufficiently serious breach);

Drži

Ne drži

- j) neposredni učinek določb določene direktive ekskulpira državo, ki je tožena pred Sodiščem EU s strani Evropske komisije zaradi neimplementacije zadevne direktive;

Drži

Ne drži

- k) za kršitve prava EU, ki jih storijo lokalne skupnosti, Komisiji odgovarja neposredno država članica;

Drži

Ne drži

- l) sodba Sodišča EU po členu 258 PDEU, s katero Sodišče EU ugotovi kršitev prava EU s strani države članice, je pogoj za vložitev odškodninske tožbe posameznika pred nacionalnim sodiščem zaradi škode, ki mu jo je država članica povzročila z zadevno kršitvijo;

Drži

Ne drži

- m) argument vzajemnosti je edina obramba, ki vzdrži kot opravičilo za kršitev prava EU s strani držav članic, ko so le-te tožene s strani Komisije po členu 258 PDEU;

Drži

Ne drži

- n) Sodišče EU lahko v primeru kršitev prava EU državam članicam naloži tako plačilo denarne kazni kot tudi odškodnine posameznikom;

Drži

Ne drži

- o) postopek po členu 258 PDEU se običajno konča z damnatorno (dajatveno) sodbo Sodišča EU;

Drži

Ne drži

- p) denarno kazen Sodišče EU izreče državi članici zato, ker je z neimplementacijo direktive v nacionalni pravni red posameznikom povzročila resno škodo;

Drži

Ne drži

- q) Lizbonska pogodba olajšuje pogoje za denarno kaznovanje držav članic, ki ne spoštujejo prava EU;

Drži

Ne drži

- r) država članica je lahko pred Sodiščem EU v istem postopku tožena na ugotovitev neimplementacije direktive in dosoditev denarne kazni zaradi te kršitve.

Drži

Ne drži

24. Katere so (razen člena 258 PDEU) še druge poti za vložitev tožbe proti državi članici?

Vprašanja za diskusijo

1. Leta 2019 je Sodišče EU izdalo sodbo v zadevi Evropska komisija proti Belgiji, C-543/17. Zakaj je ta odločba pomembna?
2. Ali lahko postopek na podlagi člena 259 PDEU pripomore k izboljšanju stanja vladavine prava v EU?

3.2 Slovenija kot tožena stranka pred sodiščem EU

1. Predstavite postopke pred Sodiščem EU, v katerih je bila Slovenija tožena zaradi neizpolnitve obveznosti prava EU. Kakšne so vaše ugotovitve glede Slovenije? Ali spoštuje pravo EU?

2. Pripravite predloge za izboljšanje spoštovanja prava EU v Sloveniji.

3.3 Praktični primeri

Primer 1

Italija ni implementirala zakonodaje EU v zvezi z zbiranjem in čiščenjem komunalne odpadne vode. Komisija jo je tožila pred SEU na podlagi 258. člena PDEU. SEU je leta 2012 ugotovilo, da je Italija kršila obveznosti, ki jih ima skladno z Direktivo 91/271. V letu 2018 Italija še vedno ni izpolnila svojih obveznosti. Kakšne možnosti imajo: Komisija; posamezniki; SEU?

Komisija

Posamezniki

SEU

3.4 Tabela izbrane sodne prakse

BISTVO	SODNA PRAKSA
	C-66/18 Evropska komisija proti Madžarski
	Evropska komisija proti Franciji (Španske jagode)
	Evropska komisija proti Franciji (Conseil d'Etat)

SODNA PRAKSA	BISTVO
Evropska komisija proti Franciji (mornarji) 29/84 EK proti Nemčiji	
101/84 EK proti Italiji	
C-402/08 EK proti Sloveniji	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	C-628/18 MiFID II
	167/73 Evropska komisija proti Franciji 178/84 Evropska komisija proti Nemčiji
	Slovenija proti Hrvaški Madžarska proti Slovaški Avstrija proti Nemčiji Češka proti Poljski

SODNA PRAKSA	BISTVO
C-304/02 Evropska komisija proti Franciji Evropska komisija proti Grčiji	
C-278/01 EK proti Španiji	
C-543/17 Komisija proti Belgiji (julij 2019)	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	C-387/97 Komisija proti Grčiji
	C-70/06 Komisija proti Portugalski
	<i>Poiščite še primer nedavne sodne odločbe</i>

4 POSTOPKI PROTI INSTITUCIJAM EU

4.1 Ničnostna tožba

4.1.1 Namen in cilji ničnostne tožbe po členu 263 PDEU

1. Opredelite cilje ničnostne tožbe.

2. Kakšen je rok za vložitev ničnostne tožbe?

3. Navedite tožbene razloge za sprožitev postopka po členu 263 PDEU.

4. Predstavite posledice ničnostne tožbe.

5. Opredelite temeljne novosti, ki jih pri tožbah proti institucijam EU prinaša Lizbonska pogodba!

Vprašanja za diskusijo

1. Ali je v EU res “popoln sistem pravnih sredstev in postopkov”? (*Les Verts*, tč. 23).

4.1.2 Akti, ki se lahko izpodbijajo

6. Kateri akti se lahko izpodbijajo z ničnostno tožbo?

7. Pojasnite pojem ‘zavezujoči akti’.

8. Ali se lahko ničnostna tožba nanaša na ustni akt?

9. Pojasnite pojem 'delegirani akti'.

10. Ali se lahko z ničnostno tožbo izpodbija dopis?

11. Ali se lahko z ničnostno tožbo izpodbija napoved tožbe?

12. 'Predpisi' skladno s členom 263(4) PDEU so vsi sekundarni akti EU.

Drži

Ne drži

13. [A]ccording to case-law, in order to determine the scope of a measure, the Courts of the European Union should not look merely at the official name of the measure but should first take account of its purpose and its content. Accordingly, a decision which is addressed to a Member State is regarded as being of general application if

15. Ali morajo vlagatelji izkazati pravni interes za vložitev tožbe?

16. Kako so opredeljene fizične in pravne osebe?

17. Ali lahko med nepriviligirane tožnike uvrstimo tudi tretje države?

18. Na katere tožbene razloge se lahko posamezne kategorije sklicujejo?

19. Pojasnite pogoje za individualno zadevanje (člen 263(4) PDEU) kot procesne predpostavke tožbe na ničnost.

20. Argumentirajte (ne)pravilnost trditev:

- a) Neprivilegiran vlagatelj ničnostne tožbe po členu 263 PDEU pomeni, da zadevni subjekt te tožbe ne more vložiti;

Drži

Ne drži

- b) posameznik vloži ničnostno tožbo (za razveljavitev akta EU) pred Splošnim sodiščem in ne pred nacionalnim sodiščem;

Drži

Ne drži

- c) posamezniki lahko pred Splošnim sodiščem zahtevajo zgolj razveljavitev sklepov;

Drži

Ne drži

- d) posamezniki lahko z neposredno tožbo pred Splošnim sodiščem izpodbijajo veljavnost vseh sekundarnih aktov EU, ne pa tudi primarnih;

Drži

Ne drži

- e) Pogodbo o delovanju EU lahko po členu 263 PDEU (tožba na ničnost) izpodbijajo samo privilegirani tožniki, ne pa tudi posamezniki oziroma pravne osebe;

Drži

Ne drži

- f) posamezniki ne morejo z direktno tožbo pred Sodiščem EU izpodbijati veljavnosti direktiv;

Drži

Ne drži

- g) norma, ki je neposredno učinkovita, bo tudi neposredno in posamično zadevala posameznika (pogoj iz člena 263(4) PDEU za vložitev ničnostne tožbe);

Drži

Ne drži

- h) ničnostne tožbe posamezniki vlagajo pred Splošno sodišče EU v Luksemburgu;

Drži

Ne drži

i) Splošno sodišče presoja neposredne tožbe posameznikov zoper druge posameznike;

Drži

Ne drži

j) odkar deluje Splošno sodišče, posamezniki s svojimi neposrednimi tožbami več ne morejo pristopiti Sodišču.

Drži

Ne drži

Vprašanja za diskusijo

1. Ali je Evropski parlament med vlagatelji in ali to pomeni, da lahko ničnostno tožbo vloži poslanec Evropskega parlamenta sam?

4.1.4 Pasivna legitimacija

Predstavite kategorije institucij oz. organov zoper katere se lahko vloži ničnostna tožba.

Katere akte teh institucij je moč izpodbijati z ničnostno tožbo?

4.1.5 Tabela 'aktov' in 'predpisov' (263/4 PDEU) iz izbrane sodne prakse sodišča EU

V navedeni sodni praksi Sodišča EU poiščite akte oz. predpise, ki so bili predmet (konkretne) ničnostne tožbe in izpolnite tabelo.

Plaumann

Toepfer

Codorniu

Antillean Rice Mills

Jego-Quere

UPA

Inuit Tapiriit

T&L Sugars

C-16/16 P, Belgija proti Komisiji

Microban

Telefonica

4.1.6 Praktični primeri

Po korakih predstavite, kako rešujemo primere iz člena 263 PDEU.

Primer 1

V letu 2019 je bila sprejeta nova Direktiva 2019/xxx o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev. Vодilo sprememb glede na prejšnjo zakonodajo je načelo enakega obravnavanja. To pomeni zlasti, da se za te delavce ne uporablja več „minimalna urna postavka“, določena v zakonodaji države članice gostiteljice, ampak „plačilo“ iz te zakonodaje, ki je širši pojem od pojma minimalne plače.

Romunija in Bolgarija nista zadovoljni z vsebino te direktive in menita, da se z njo kršijo pravila notranjega trga EU. Kaj bi jima svetovali?

Primer 2

V odziv na pomanjkanje na enotnem evropskem trgu kalcijevega paracetamola, ki je nujen za proizvodnjo nekaterih zdravil, je Komisija januarja 2012 izdala (fiktivno) *Uredbo za vzpodbujanje uvoza kalcijevega karbonata*. Uredba določa denarne vzpodbude za uvoznike kalcijevega karbonata, s tem da naj bi bil sistem urejen z uvoznimi dovoljenji. Po tem sistemu so morali uvozniki pri Komisiji plačati depozit, ki bi zapadel v prid proračuna EU, če uvoznik ne bi uvozil v dovoljenju določene količine kalcijevega karbonata. Kreda d.d. iz Postojne je zaprosila za uvozno dovoljenje, ki ji je bilo izdano z Odločbo Komisije 28. aprila 2012. Tistega dne je Kreda d.d. sklenila pogodbo o prodaji kalcijevega karbonata farmacevtski družbi Pill d.o.o. po nabavni ceni. Družba Kreda d.o.o. je namreč računala, da bo njen dobiček izhajal iz uvoznih vzpodbud, tako da bodo v prihodnje stalen dobavitelj družbe Pill d.o.o. Komisija je naknadno ugotovila, da je napačno izračunala vpliv tega sistema na vzpodbude.

1. maja 2012, preden je Kreda d.o.o. uvozila kalcijev karbonat, je Komisija sprejela novelo omenjene uredbe, ki je odpravila sistem vzpodbud izrecno za vse uvoznike kalcijevega karbonata v letu 2012, vključno s tistimi, ki so jim že bila podeljena uvozna dovoljenja. V

4.1.7 Tabela izbrane sodne prakse

BISTVO	SODNA PRAKSA
	Hautala
	Roquette Frères
	Tobacco

SODNA PRAKSA	BISTVO
Velika Britanija proti Svetu	
Philip Morris	
IBM v. Komisija	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	22/70, ERTA
	C-27/04, Komisija proti Svetu EU
	C-57/95, Francija proti Komisiji

SODNA PRAKSA	BISTVO
Les Verts	
Antillean Rice Mills	
Extramet Industrie	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	Codorniu
	Plaumann
	Toepfer

SODNA PRAKSA	BISTVO
Dreyfus proti Komisiji	
Eridana proti Komisiji	
Jego- Quere	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	UPA in sklepni predlogi AG Jacobs
	Inuit Tapiriit
	T&L Sugar

SODNA PRAKSA	BISTVO
Telefónica SA	
Microban	
People's Climate	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	Poišči še primer nedavne sodne odločbe

4.2 Ugovor nezakonnosti

1. Opredelite pravno podlago ugovora nezakonnosti.

2. Katero sodišče odloča o ugovoru nezakonnosti?

3. Kaj pomeni '*plea in law*' in kakšno vlogo igra v postopku z ugovorom nezakonitosti?

4. Kakšen je rok za vložitev ugovora nezakonitosti?

5. Kdo so lahko aktivno in pasivno legitimirane osebe?

6. Kakšni so učinki sodbe Sodišča EU znotraj tega postopka?

7. Opredelite tožbene razloge.

8. Kaj je glede ugovora nezakonnosti odločilo Sodišče EU v zadevi *Textilwerke*?

4.3 Odškodninska tožba zoper EU

9. Navedite pravne podlage odškodninske odgovornosti EU.

10. Ali lahko EU in DČ odgovarjata solidarno?

11. Opredelite aktivno in pasivno legitimacijo za odškodninsko tožbo zoper EU.

12. Katero sodišče znotraj Sodišča EU odloča o teh zahtevkih?

13. Kakšen je rok za sprožitev tega postopka?

14. Opredelite pogoje za odškodninsko odgovornost EU. Ali opaziš podobnost s katerim drugim postopkom?

15. Kakšni so učinki sodbe Sodišča EU znotraj tega postopka?

16. V luči odškodninske odgovornosti EU pojasnite razliko med akti, ki podeljujejo diskrecijsko pravico in akti, ki te ne podeljujejo.

17. Pojasnite pomen naslednjih sodnih odločb: *Brasserie*, *Schoppenstedt* in *Bergaderm* za ta postopek.

18. Na podlagi sodne prakse Sodišča EU s področja odškodninske odgovornosti EU pojasnite, kdaj in kako bo posameznik dokazoval, da je izpolnjena zahteva, da je kršitev prava EU dovolj resna, ter pojasnite razlikovanje v sodni praksi Sodišča EU glede tega pogoja.

4.4 Tožba zaradi molka organa oz. nedelovanja

19. Navedite pravno podlago tožbe zaradi molka organa.

20. Kaj je namen tega postopka?

21. Opredelite aktivno in pasivno legitimirane osebe.

22. Katero sodišče znotraj Sodišča EU odloča o teh zahtevkih?

23. Kakšni so učinki sodbe Sodišča EU znotraj tega postopka?

24. Opredelite pogoje in časovno omejitev tožbe zaradi molka organa.

25. Ali se lahko iz teh razlogov sproži tudi postopek zaradi odškodninske odgovornosti EU?

26. Tožbo zaradi molka organa (člen 265 PDEU) je mogoče vložiti tudi proti Komisiji, ker le-ta ni vložila tožbe proti državi članici po členu 258 PDEU. Drži ali ne?

Drži

Ne drži

27. Pojasnite razmerje med tožbo zaradi nedelovanja in ničnostno tožbo.

5 POSTOPEK PREDHODNEGA ODLOČANJA

“IGRA V TREH DEJANJIH”

5.1 DEJANJE 1: Nacionalni postopek (postavitev vprašanja)

5.1.1 Smisel in cilji postopka za predhodno odločanje

1. Katere cilje zasleduje postopek za predhodno odločanje?

2. Ali lahko Sodišče EU presoja razlago in veljavnost primarnega in sekundarnega prava EU?

3. Zakaj je Sodišče EU 'dragulj v kroni'?

4. Ali lahko nacionalna zakonodaja prepreči postavitev VPO?

5. Kako učinkuje sodna praksa Sodišča EU v zvezi s predhodnim odločanjem? Preberite zadevi C-236/09 *Test-Achats* in C-26/14 *UNIS*. Kaj je Višje sodišče v Ljubljani odločilo v zadevi VSL sodba III Cp 3307/2015 z dne 16.12.2015 (na katero sodbo SEU se je sklicevalo)?

5.1.2 Nacionalni postopek pred postavitvijo vprašanja za predhodno odločanje (VPO)

6. Kateri organ se smatra kot sodišče ali tribunal v smislu vprašanja za predhodno odločanje?

7. V katerih primerih mora in v katerih lahko nacionalno sodišče postavi VPO?

8. Pojasnite, kdaj lahko nacionalno sodišče kljub obveznosti postaviti VPO to opusti?

9. Ali ima nacionalno sodišče v zgornjem primeru kakšno dodatno obveznost?

10. Če so podane izjeme od postavitve VPO, nacionalno sodišče ne sme postaviti VPO. Drži ali ne?

Drži

Ne drži

11. V kolikšnem času po vložitvi tožbe mora nacionalno sodišče postaviti VPO?

12. V kakšni obliki naj bi nacionalna sodišča podala vprašanje v predhodno odločanje Sodišču EU?

13. Kako mora biti formulirano VPO?

14. V katerem jeziku bo slovensko sodišče postavilo VPO?

15. Ali lahko Sodišče EU preoblikuje vprašanje nacionalnega sodišča, ki ni ustrezno formulirano?

16. V katerih primerih lahko Sodišče EU zavrne VPO?

17. Poiščite primer nacionalne odločbe o postavitvi VPO.

18. Presodi (ne)pravilnost naslednjih trditev:

Nacionalna sodišča zadnje instance morajo v vseh primerih, ki zadevajo pravo EU, nasloviti vprašanje v predhodno odločanje na Sodišče EU;

Drži

Ne drži

Predhodna odločitev Sodišča EU glede določenega vprašanja odvezuje Vrhovno sodišče RS obveznosti postavitve vprašanja v predhodno odločanje na Sodišče EU glede zadevnega vprašanja;

Drži

Ne drži

Odločitev sodišča, da ne postavi vprašanja za predhodno odločanje, ni predmet pravnega varstva, saj je to vprašanje v diskreciji samih nacionalnih sodišč;

Drži

Ne drži

Doktrini *acte clair* in *acte eclairée* glede postavitve vprašanja v predhodno odločanje se uporabljata tudi za tista nacionalna sodišča, zoper odločitve katerih ni več pravnih sredstev;

Drži

Ne drži

V okviru postopka predhodnega odločanja Sodišče poda zgolj svoje mnenje v zadevi in ne sprejema nobenih končnih odločitev;

Drži

Ne drži

Postopek za reševanje predhodnih vprašanj pred Sodiščem EU v Luksemburgu:

a) Omogoča razveljavitev nacionalnih predpisov, ki niso v skladu s pravom EU;

Drži

Ne drži

b) omogoča razlago t.i. mehkega prava EU, kot so smernice, obvestila, resolucije itd;

Drži

Ne drži

c) je namenjen razlagi, ne pa tudi presoji veljavnosti določil Pogodbe o delovanju EU;

Drži

Ne drži

- d) omogoča vsakemu sodišču, da, kolikor želi, sproži postopek reševanja predhodnega odločanja;

Drži

Ne drži

- e) postopka predhodnega odločanja v primeru doktrin *acte clair* in *acte éclairé* ni mogoče začeti;

Drži

Ne drži

- f) se lahko prične le z zahtevkom, ki ga na Sodišče EU pošljejo nacionalna sodišča ali tribunali, ki odločajo v kontradiktornih (*inter partes*) postopkih;

Drži

Ne drži

- g) lahko uporabijo tudi državni organi, ki morajo uporabiti pravo EU po uradni dolžnosti, npr. Državna revizijska komisija, a le, če proti njihovim odločitvam ni sodnega varstva;

Drži

Ne drži

- h) lahko uporabijo tudi arbitraže in upravne enote;

Drži

Ne drži

- i) ni potreben, če se stranke sporazumejo, da sodišču ni potrebno postaviti predhodnega vprašanja;

Drži

Ne drži

- j) ni potreben, dokler ga ne zahtevajo stranke, razen če tako določa nacionalni predpis;

Drži

Ne drži

- k) se lahko konča z zavrnitvijo podati odgovor s strani Sodišča EU.

Drži

Ne drži

Vprašanja za diskusijo

1. V luči sodne prakse Sodišča EU glede člena 267 PDEU, se strinjate s trditvijo, da “*[in the] EU judicial hierarchy ... the CJEU sits at the apex, as the ultimate Constitutional Court for the EU, assisted by national courts, which apply and interpret EU law.*” (P Craig & G de Burca, EU Law (2015))?
2. Seznanite se z zadevami *Cilfit, Consorzio Italian Management (C-561/19)* in *GC and Others v Croce Rossa Italiana and Others (C-389/22)* in komentirajte doprinos sodne prakse Sodišča EU v zadevah predhodnega odločanja. Ali menite, da bi Sodišče EU moralo spremeniti odnos do izjem od postavitve vprašanja za predhodno odločanje?
3. V kolikšni meri postopek predhodnega odločanja iz člena 267 PDEU postavlja Sodišče EU v hierarhično nadrejeni položaj v primerjavi s sodišči držav članic?
4. "Neobstoj lažje možnosti direktne tožbe posameznikov zoper zakonodajne akte je mogoče pojasniti predvsem s posebej visoko demokratično legitimacijo parlamentarne zakonodaje. Temu primerno razlikovanja med zakonodajnimi akti in nezakonodajnimi akti glede na pravno varstvo ni mogoče odpraviti kot zgolj formalizem; nasprotno, temelji na kvalitativni razliki. V številnih nacionalnih pravnih sistemih nimajo posamezniki nobene možnosti direktne tožbe zoper parlamentarne zakone oziroma je ta omejena." (Generalna pravobranilka Kokott v zadevi C-583/11 P, *Inuit Tapiriit Kanatami and Others*, tč. 38) Komentirajte.

5.1.3 Praktični primeri

Primer 1

Deželno sodišče v Bonnu (Nemčija) je postavilo vprašanje za predhodno odločanje (VPO) skladno z 267. členom PDEU. Vendar pa je podvomilo v to, da je upravičen organ za postavitev VPO, saj sta organizacija in upravljanje sodišč v nemških deželah v rokah izvršilne veje oblasti, ki je nad sodišči ter jih upravlja tako kadrovske kot tudi materialno. Ministrstva za pravosodje odločajo o sistemiziranih delovnih mestih in o številu sodnikov posameznega sodišča ter o materialni opremi sodišč. Poleg tega sodnike imenujejo in napredujejo ministri za pravosodje. Ministri za pravosodje in njim administrativno podrejeni predsedniki sodišč, ki morajo ravnati po njihovih navodilih, v praksi delujejo kot gatekeeperji. Poleg tega predsedniki izvajajo službeni nadzor vseh sodnikov. Za Nemčijo

Primer 2

Leta 2017 je gospa Mlakar (avstrijska državljanica) zase in za svojo družino organizirala počitnice (paketno potovanje) na grškem otoku Rodos. Potovanje z letalom in *all-inclusive* paket v hotelu ob plaži je rezervirala preko turistične agencije Aloha s sedežem v Avstriji. Po približno enem tednu počitnikovanja se je gospa Mlakar začela počutiti zelo slabo, imela je simptome salmonelle. Čez par dni so se enaki simptomi pojavili še pri njenih družinskih članih in drugih hotelskih gostih.

Nekaj tednov po koncu počitnikovanja je gospa Mlakar na agencijo Aloha naslovila pritožbo. Ker odgovora od agencije ni prejela, je na sodišče prve stopnje vložila tožbo, v kateri je zahtevala odškodnino zaradi telesnih bolečin in izgube užitka na dopustu. Sodišče prve stopnje je zahtevek delno ugodilo- priznalo je odškodnino zaradi telesnih bolečin, zavrnilo pa je del zahtevka glede izgube užitka. Po avstrijskem pravu namreč negativni vtisi zaradi občutka nezadovoljstva oz. razočaranja, torej izgube užitka, ne morejo služiti kot podlaga za odškodninsko tožbo.

Gospa Mlakar se je pritožila na višje sodišče, ki je bilo mnenja, da je potrebno v konkretnem primeru uporabiti pravo EU,² ki pa lahko pripelje do drugačnega zaključka:

- 1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev odgovornosti organizatorja potovanja in/ali turističnega agenta do potrošnika za pravilno izpolnjevanje obveznosti iz pogodbe, ne glede na to, ali mora obveznost izpolniti organizator potovanja in/ali turistični agent ali drugi izvajalci storitev brez poseganja v pravico organizatorja potovanja in/ali turističnega agenta, da ukrepa proti drugim izvajalcem storitev.*
- 2. V primeru škode, ki bi nastala potrošniku zaradi neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve pogodbe, države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev odgovornosti organizatorja potovanja in/ali turističnega agenta, razen če neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve pogodbe ni mogoče pripisati nobenemu od njiju niti kateremu drugemu izvajalcu storitev, ...*

V primeru škode, ki je posledica neizvajanja ali nepravilnega izvajanja storitev vključenih v turistični paket, lahko države članice dovolijo, da se nadomestilo omeji skladno z mednarodnimi konvencijami, ki urejajo te storitve.

² Direktiva Sveta z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih (90/314/EGS), UL L 158, 23.06.1990, str. 59-64, člen 5; od 2018 velja: Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS, UL L 326, 11.12.2015, str. 1-33, člen 13.

5.2 DEJANJE 2: Vmesni postopek pred sodiščem EU

1. Katero sodišče v okviru SEU ima pristojnost odločati o VPO? Predstavi spremembe na tem področju!

2. Kako se imenuje postopek pred SEU in kako so označene stranke postopka?

3. Opišite celoten postopek VPO.

4. Ali lahko nacionalno sodišče naslovi VPO glede razlage mehkega prava?

5. V katerem jeziku poteka postopek pred Sodiščem EU?

6. Ali se lahko postavi VPO, če se je glavni postopek pred nacionalnim sodiščem že končal? Opredelite *ratione temporis*.

7. Kaj pomeni kratica PPU?

8. Opredelite vrste postopka z VPO.

9. Opišite razmerje med postopkoma po členih 267 in 263 PDEU.

10. Kaj je Sodišče EU odločilo v zadevi *Textilwerke Deggendorf*?

11. Zoper postopek predhodnega odločanja so uperjene kritike, da traja predolgo, s čimer se postopek pred nacionalnim sodiščem ob postavitvi vprašanja za predhodno odločanje preveč zavleče. Imajo stranke, nacionalna sodišča in/ali Sodišče EU na voljo mehanizme za pospešitev tega postopka? Opišite razlike med možnimi mehanizmi in pojasnite, kateri mehanizem za pospešitev postopka predhodnega odločanja je najbolj učinkovit.

5.3 DEJANJE 3: Nacionalni postopek (odločitev)

12. Koga bremenijo stroški postopka pred Sodiščem EU?

13. Koga zavezuje mnenje Sodišča EU v konkretni zadevi iz VPO?

14. Opišite možnosti sodnega varstva v primeru, če a) sodišče je dolžno postaviti VPO, pa tega ne stori, b) postavi VPO, a odloči v nasprotju z mnenjem SEU.

5.4 Tabela izbrane sodne prakse

SODNA PRAKSA	BISTVO
C-236/09, Test-Achats, C 26/14, UNIS	
Foto Frost	
AG Villalon v zadevi Gauweiler	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	Royal Scholten-Honig
	Lucchini

SODNA PRAKSA	BISTVO
Textilwerke Eurotunnel	
Cartesio	
Kenny Roland	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	CILFIT
	Da Costa
	Da Silva

SODNA PRAKSA	BISTVO
ICC Comitology Chernobyl	
Foglia proti Novello Bacardi Meilicke Mangold	
Canterbury Hockey Club	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	Vnuk
	Amurta
	Kotnik

SODNA PRAKSA	BISTVO
Ynos, Lakep, Ceramika Paradyz Telefonica	
Dorsch Consult Broeckmuellen Cartesio Salzmann Corbiau X Nordsee, Denuit, Vaasen Goebbels, Danfoss	
Kaefer Ribiško razsodišče C- 109/07	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	AG v zadevi Coster C-17/00
	Messner
	Metock Kuhar

SODNA PRAKSA	BISTVO
Rinau Detiček	
IS C-564/19	
Landtova, Ajos, Gauweiler, Weiss	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	X in van Dijk
	Köbler Traghetti del Mediterraneo Consorzio Italian Management
	Ferreira da Silva

SODNA PRAKSA	BISTVO
Pelati	
Evropska komisija proti Franciji C-416/17	
Dhahbi, Schipani (ESČP!)	

BISTVO	SODNA PRAKSA
	<i>Poišči še primer nedavne sodne odločbe</i>

5.5 Shema: Postopek predhodnega odločanja

1. POSTOPEK PRED NACIONALNIM SODIŠČEM

- a. *Postopek inter partes*
- b. *Spoznanje sodnika, da bo potrebno postaviti vprašanje Sodišču*
- c. *Oblikovanje vprašanja – glej Pojasnila Sodišča*

2. POSTOPEK PRED SODIŠČEM

PRVI DEL

- a. *Vprašanje prispe v Luksemburg (običajno 12-15 strani) – sodno tajništvo*
- b. *Registracija, podelitev referenčne številke*
- c. *Prevod v francoščino in druge jezike*
- d. *Objava v Uradnem listu EU*
- e. *Presoja dopustnosti (ali manjka kak element) – od registracije do izdaje sodbe*
- f. *Vprašanje poslano vsem sodnikom*
- g. *Predsednik Sodišča zadevo dodeli sodniku poročevalcu*
- h. *Prvi AG določi AG za zadevo*

DRUGI DEL

- a. *Države članice imajo 2 meseca od objave v Uradnem listu EU za pripravo stališča (možna prošnja za podaljšanje roka)*
- b. *Komisija pošlje svoje stališče v jeziku zadeve*

- c. *Prevodi stališč*
- d. *Sodnik poročevalec s svetovalci pripravi interno poročilo (preliminary report)*
- e. *Poročilo se pošlje vsem sodnikom*
- f. *Seja v torek zvečer: sestanek vseh sodnikov:*
 - *poslušajo vse zadeve*
 - *odločijo, koliko sodnikov naj posluša posamezno zadevo (na predlog poročevalca) in oblikujejo senate*
 - *odločijo, ali je potrebno mnenje AG (vedno, če bo sodil veliki senat³, nikoli pri treh sodnikih)*
 - *odločijo, ali bo ustna obravnava (če potrebujejo dodatne informacije ali na zahtevo stranke; se omejuje zaradi težav s prevajanjem itd.)*
 - *določijo dan obravnave (običajno tor-čet)*
 - *odločijo o morebitnih združitvah zadev (joint cases)*

TRETJI DEL

- a. *Stališča strank v postopku pred nacionalnim sodiščem*
- b. *Stališča intervenientov*
- c. *Vprašanja sodnikov, AG*
- d. *AG napove, kdaj bo podal mnenje*
- e. *Razglasitev mnenja (sklepnih predlogov) AG*
- f. *Sodnik poročevalec prebere mnenje AG in izda obvestilo, ali mu bo sledil, ter to pošlje ostalim sodnikom, da ga obvestijo, ali se strinjajo*
- g. *Tajna tour de table z diskusijo in usmeritvami za sodnika poročevalca*
- h. *Sodnik poročevalec pripravi osnutek sodbe – pošljejo ostalim sodnikom v senatu, ki lahko sporočijo pripombe – redraft... - besedilo sodbe*
- i. *Formalna revizija sodbe – stilska korekcija teksta sodbe, da se dobi občutek, da je sodbo napisala ena oseba*
- j. *Prevod; diskusija, ali prevod ustreza*
- k. *Javno branje sodbe (prej cele sodbe, sedaj le zadnji stavek)*

3. POSTOPEK PRED NACIONALNIM SODIŠČEM

- a. *Aplikacija sodbe Sodišča*
- b. *Sodba/ sklep nacionalnega sodišča*

³ T.i. Veliki senat (Grand Chambre): sestavljen iz 13 sodnikov, od tega predsednik Sodišča ES in 4 predsedniki stalnih senatov.

5.6 Hitri in nujni postopek predhodnega odločanja

HITRI POSTOPEK

105. člen Poslovnika Sodišča

1. Če je treba zadevo **zaradi njene narave** obravnavati v kar najkrajšem času, lahko **predsednik Sodišča na predlog predložitvenega sodišča ali izjemoma po uradni dolžnosti** po opredelitvi sodnika poročevalca in generalnega pravobranilca odloči, da se z odstopanjem od določb tega poslovnika predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku.

.....

Ključno: "narava zadeve" (odločitev predsednika Sodišča)

NUJNI POSTOPEK

107. člen Poslovnika Sodišča

Področje uporabe nujnega postopka predhodnega odločanja

1. Predlog za sprejetje predhodne odločbe, v katerem se zastavlja **eno ali več vprašanj glede področij iz naslova V tretjega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije**, se lahko **na predlog predložitvenega sodišča ali izjemoma po uradni dolžnosti** obravnava po nujnem postopku, ki odstopa od določb tega poslovnika.

2. Predložitveno sodišče navede pravne in dejanske okoliščine, iz katerih izhaja nujnost in ki upravičujejo uporabo tega posebnega postopka, ter predlaga, kolikor je to mogoče, odgovor na vprašanja za predhodno odločanje.

3. Če predložitveno sodišče ni podalo predloga za uporabo nujnega postopka, **lahko predsednik Sodišča, če je že na prvi pogled jasno, da je treba uporabiti ta postopek, senatu iz člena 108 naloži, naj preuči**, ali je treba predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnavati po nujnem postopku.

Ključno: vprašanje spada na področje iz naslova V tretjega dela PDEU

6 OSTALI POSTOPKI

6.1 Pravna sredstva

1. Naštejte pravna sredstva, ki so predvidena v pravu EU in navedite njihovo pravno podlago.

2. Natančneje predstavite postopek s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča.

3. Sodišče je pritožbeno sodišče na odločitve Splošnega sodišča. Drži ali ne?

Drži

Ne drži

7 LISTINA EU O TEMELJNIH PRAVICAH

1. S pomočjo sodne prakse Sodišča EU pojasnite, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da se bo posameznik lahko skliceval na kršitev Listine EU o temeljnih pravicah zoper: institucijo EU; državo članico; posameznika.

Institucija EU

Država članica

Posameznik

2. Listina o temeljnih pravicah EU se ne uporabi za nacionalna pravila, ki niso znotraj okvira prava EU in izvrševanja tega.

*Drži**Ne drži*

3. V katerih okoliščinah bodo pravice iz Listine EU o temeljnih pravicah ustvarjale obveznosti med posamezniki?

4. Komentirajte razlago Sodišča EU v zvezi s členom 51(1) Listine o temeljnih pravicah EU.

5. Pojasnite razmerje med Listino EU o temeljnih pravicah in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP).

6. Pojasnite razvoj varstva temeljnih pravic v EU.

7. Pojasnite obveznost EU, da pristopi k EKČP.

8. Pojasnite, kdaj države članice izvajajo pravo EU (skladno s sodno prakso Sodišča EU).

-
-
9. Pojasnite, ali se lahko temeljne pravice iz Listine EU o temeljnih pravicah omeji in pod katerimi pogoji.

-
-
-
-
10. Pojasnite razliko med pravicami in načeli v Listini EU o temeljnih pravicah.

-
-
-
-
11. Ali Listina o temeljnih pravicah spreminja varstvo pravic v Evropski uniji in njenih državah članicah? Ali vzpostavlja enotno varstvo temeljnih pravic v Evropski uniji?
-
-
-
-
-

12. Ali pristojnost Sodišča EU glede temeljnih pravic konkurira ali dopolnjuje pristojnost nacionalnih sodišč? Svoj odgovor ponazorite s primeri iz sodne prakse.

13. Sredstva X-a so bila zamrznjena na podlagi prava EU (Uredba (ES) št. 765/2006 o omejevalnih ukrepih proti Belorusiji). Ustrezna uredba EU predvideva sprostitev tako zamrznjenih sredstev za plačilo opravljanja pravnih storitev. V skladu z ustrezno klavzulo lahko „pristojni nacionalni organi“ dovolijo sprostitev. X je od pristojnega nacionalnega organa zahteval oprostitve stroškov njegovega odvetnika, da bi izpodbijal odločitev o zamrznitvi sredstev. Pristojni nacionalni organ je to zahtevo zavrnil. X se sklicuje na 47. člen Listine (pravica do učinkovitega pravnega sredstva). Pristojni organ navaja, da se Listina ne uporablja za tovrstne prošnje, ker Uredba državam članicam daje diskrecijsko pravico. Člen 3(1) uredbe se glasi: "pristojni organ države članice [...] lahko dovoli sprostitev".

Svetujte X-u glede morebitnega pravnega varstva, ki mu ga daje pravo EU.

7.1 Študija primera: Prenehanje delovnega razmerja in pravica do plačanega letnega dopusta⁴

Študija primera se ukvarja s tem, ali je delodajalec dolžan zagotoviti nadomestilo za neplačan letni dopust, če je zaposleni umrl, preden bi ga lahko zahteval. Vprašanje, na katerega je treba odgovoriti, je, prvič, ali se Listina uporabi v takem primeru, in drugič, ali se lahko Listina uporablja v sporih med posamezniki.

Vaša naloga je, da preučite dejstva primera, ustrezne člene Listine, zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo, ki se dotikajo teh vprašanj, ter nato odgovorite, ali se v tem primeru uporabljajo določbe Listine.

Relevanten člen Listine:

31. člen – Pošteni in pravični delovni pogoji

“2. Vsak delavec ima pravico do [...] letnega plačanega dopusta.”

Pomemben je tudi 7. člen Direktive o delovnem času, ki določa plačilo plačanega letnega dopusta in okoliščine, v katerih se lahko ta nadomesti z nadomestilom.

Dejstva primera

Gospa Brown je edina zakonita dedinja svojega moža, ki je bil pri gospodu Jonesu zaposlen od leta 2003 in je umrl 4. januarja 2013. Od julija 2012 ni mogel delati zaradi bolezni. G. Jones je zavrnil prošnjo gospe Brown za nadomestilo v višini 3.800 evrov, kar je ustrezalo 32 dnevom neporavnane plačanega letnega dopusta, ki ga njen mož ni izkoristil do svoje smrti. Gospa Brown je vložila tožbo pri nacionalnem delovnem sodišču in zahtevala izplačilo tega nadomestila. Trdi, da iz člena 31(2) Listine EU o temeljnih pravicah izhaja, da mora delodajalec delavčevim dedičem plačati nadomestilo za neizrabljen plačani letni dopust. G. Jones trdi, da ustrezne določbe nacionalne zakonodaje izključujejo takšno možnost. Poleg tega trdi, da namen pravice do plačanega letnega dopusta, ki je delavcu omogočiti počitek in uživanje v obdobju sprostitev in prostega časa, po smrti zadevne osebe ni več izpolnjen.

⁴ Študija primera je povzeta po študiji primera 2, dostopni na spletni strani Agencije EU o temeljnih pravicah v okviru *e-learning*.

Katere določbe prava EU so tu pomembne?

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina)

31. člen – Pošteni in pravični delovni pogoji

“2. Vsak delavec ima pravico do [...] letnega plačanega dopusta.”

Pravica do plačanega letnega dopusta izvira iz različnih mednarodnih instrumentov in jo je treba obravnavati kot posebno pomembno načelo socialnega prava EU. Načelo je izraženo tudi v členu 7 Direktive 2003/88. V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije (SEU) pravica do plačanega letnega dopusta vključuje (i) pravico do letnega dopusta, (ii) pravico do nadaljnjega plačila običajnega plačila za to obdobje počitka in (iii) pravico do nadomestila za neizrabljen letni dopust ob prenehanju delovnega razmerja.

Direktiva o delovnem času 2003/88/ES

7. člen se glasi:

“1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da je vsak delavec upravičen do plačanega letnega dopusta v trajanju najmanj štirih tednov v skladu s pogoji za upravičenost in odobritev takega dopusta, ki jih določa nacionalna zakonodaja in/ali praksa.

“2. Minimalni plačani letni dopust se ne sme nadomestiti z nadomestilom, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja.«

Katere določbe nacionalne zakonodaje veljajo?

Odstavek 7(4) zveznega zakona o dopustu določa:

»Če zaradi prenehanja delovnega razmerja dopusta v celoti ali deloma ni več mogoče odobriti, se namesto tega izplača nadomestilo.«

Oddelek 1922(1) civilnega zakonika o "univerzalnem dedovanju" navaja naslednje:

"Ob smrti osebe (prenos dediščine) preide premoženje te osebe (dedovina) kot celota na eno ali več drugih oseb (dedičev)."

Vprašanja:

1. Ali se Listina uporabi za člen 7(4) zakona o dopustu v povezavi s členom 1922(1) civilnega zakonika?

- A. Da, ker vključuje izvajanje Direktive.
- B. Ne, ker lahko po 7. členu Direktive države članice EU pri odmeri plačanega letnega dopusta uporabijo svoje nacionalne zakone in običaje.
- C. Da, Listina je katalog temeljnih pravic, ki načeloma vedno velja, kot velja za Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP).
- D. Ne, Listina se ne uporablja za razmere, ki so v vseh pogledih omejene na eno državo članico.

2. Če je treba ustrezna nacionalna pravila šteti za nezdržljiva s členom 31(2) Listine, kaj naj nacionalno sodišče stori v sporu med posamezniki? Ali obstaja dolžnost nacionalnega sodišča, da g. Jonesu (zasebnika) naloži, da gospe Brown kot zakoniti dedinji dodeli nadomestilo za neizrabljen plačan letni dopust na podlagi člena 31(2) Listine?

8 PRAKTIČNI PRIMERI, KI ZAJEMAJO RAZLIČNE POSTOPKE

Primer 1

Italija prepoveduje trženje izdelkov, ki vsebujejo CBD, kljub sodbi Sodišča EU, v kateri je to odločilo, da CBD ni prepovedana droga in se zato v primeru, da je zakonito dana na trg v eni državi članici, mora dovoliti njeno trženje tudi v drugih državah članicah. Podjetje Rastlinca s sedežem v Torinu je tako začelo naročati izdelke s CBD od podjetij s sedežem v drugih državah članicah in jih tudi prodajati. A kmalu jim je vso zalogo teh izdelkov zasegel inšpektorat in jih tudi uničil. Ima podjetje Rastlinca kakšne možnosti za pravno varstvo?

Primer 2

Slovenski državljani Janez je napoten delavec, ki delo opravlja v Nemčiji. Ker mu slovenski delodajalec ni izplačal primerne plačila, ki bi bilo skladno z direktivo, je pred slovenskim sodiščem vložil tožbo zoper delodajalca. Soočen je s problemom, da slovenski zakonodajalec ni prenesel določb te direktive v Zakon o čezmejnem izvajanju storitev. Kaj bi svetovali Janezu?

Primer 3

Države članice so zaskrbljene zaradi kršenja načela pravne države na Poljskem in Madžarskem. Ker Komisija ni aktivna v zvezi s sprožanjem tožb po 258. členu PDEU, bi rade vzele vajeti v svoje roke. Kaj jim svetujete?

Primer 4

V EU je bila sprejeta nova uredba v zvezi z davki na delovanje multinacionalk. Google in Microsoft sta zelo nezadovoljna in si želita izpodbijati veljavnost te uredbe na temelju načela sorazmernosti. Irska je prav tako nezadovoljna s to uredbo, saj se boji, da bodo multinacionalke prenesle sedeže svojih podružnic iz te države. Meni, da EU ni pristojna za urejanje te materije. Kakšne možnosti imajo Google, Microsoft in Irska?

Primer 5

Družba ABC iz Slovenije je pridelovalec in hkrati tudi prodajalec suhega sadja (tako svojega, ki ga sam pridelal, kot tudi drugega, ki ga kupi na trgu na debelo in nato maloprodajno proda naprej). Izvedbena uredba EU xx/yyyy, ki je sprejeta v okviru kmetijske politike EU določa, da je potrebno suho sadje kupovati od centralnega domačega prodajalca (CDP), ki ga imenuje DČ (V RS to je javno podjetje, ki ga za potrebe tega primera imenujmo kar CDP). Pri povpraševanju mora biti dana varščina v višini 25% vrednosti povpraševanega nakupa. Družba ABC je načrtovala nakup suhega sadja in takšno varščino plačala. A ni kupila vsega, za kar je povpraševala. Ko je zahtevala nazaj depozit je dobila odgovor, da uredba za takšne primere določa, da se varščina prenese za naslednje povpraševanje. Ker je bil načrtovan nakup finančno zelo obremenilen, odrek vračila varščine predstavlja znatni znesek, in to je posledično povzročilo nesolventnost ABC.

ABC se zanima za pravno varstvo glede vprašanja neveljavnosti uredbe, češ, da ni v skladu z načelom sorazmernosti, in od CDP bi želeli zahtevati povrnitev depozita. Svetujte družbi ABC o vseh možnih postopkih pravnega varstva!

Primer 7

EU je zaradi pandemije koronavirusa sprejela Direktivo o zaščitni opremi in Uredbo o distribuciji zaščitne opreme. Slovaška se odloči, da v nacionalno zakonodajo ne bo prenesla ključnih določb o nelojalni konkurenci med izdelovalci cepiva. Finska družba Koronazaščita na Komisijo naslovi zahtevo, da ukrepa zoper Slovaško, saj se težko prebije na slovaški trg. Komisija se odloči, da se bo v času pandemije raje posvetila reševanju krize, ne pa pritiskom na države članice. Družba Koronazaščita se zato odloči, da bo ukrepala zoper Komisijo.

Družba Zaščitna oprema pa je mnenja, da EU sploh nima pristojnosti za sprejetje Uredbe o distribuciji zaščitne opreme. Odloči se, da jo bo izpodbijala. Zaradi številnih naročil za izdelavo zaščitne opreme v času pandemije z izpobjanjem odlašaja. Čez pol leta Komisija zoper družbo izda odločbo o kršitvi konkurenčnega prava EU, saj ni spoštovala omenjenih aktov. Družba Zaščitna oprema se odloči, da bo izpodbijala to odločbo, hkrati pa tudi Uredbo o distribuciji zaščitne opreme, ki je podlaga za izdajo sporne odločbe. Ker meni, da ji Komisija povzroča škodo, se odloči, da bo terjala tudi odškodnino.

Obe družbi se obrneta na vas in vas prosita za pravno svetovanje glede možnih postopkov zoper Slovaško in Komisijo.

Primer 8

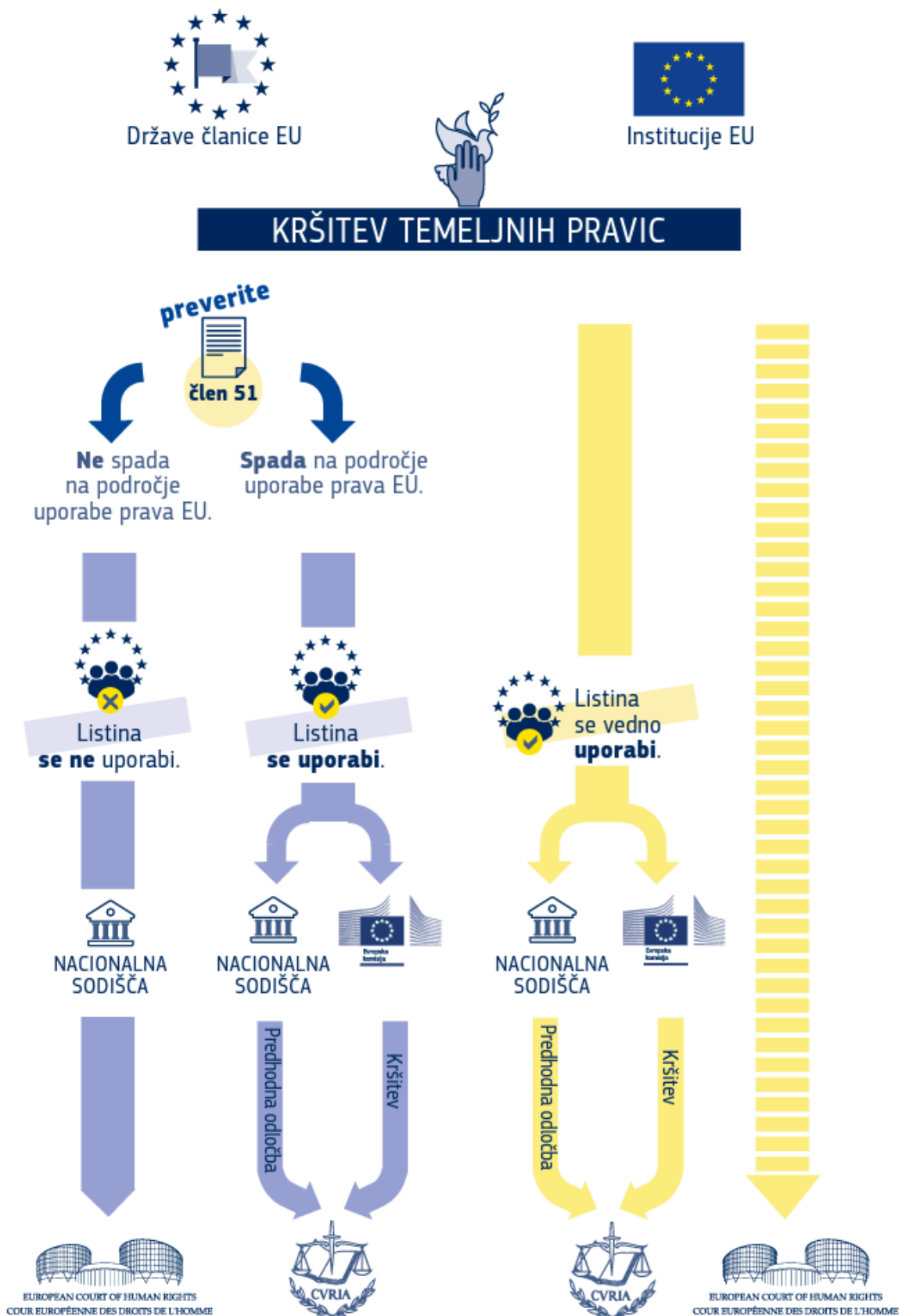
Direktiva EU o vračanju se uporablja za državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v EU. Portugalska je to direktivo prenesla v Zakon o tujcih. Na podlagi tega zakona državni sekretar zakoncema Samsung, ki sta državljana Gane, izda odločbe o vrnitvi in prepoved vstopa. Zakon predvideva tudi kazenskopravne sankcije za kršitev prepovedi vstopa. Zakonca Samsung trdita, da je njuna pravica do prebivanja izvedena pravica, ki izhaja iz pravic, ki jih ima njun mladoletni sin kot državljan EU, česar portugalske oblasti naj ne bi upoštevale v postopku izdaje odločbe o vrnitvi in prepoved vstopa. Zakon o tujcih naj glede tega ne bi pravilno prenesel Direktive EU o vračanju. Pri tem jima je nastala tudi visoka materialna škoda, saj so ju oblasti vrnile v Gano na njune lastne stroške. Svetujte družini Samsung, ali jim pravo EU lahko kako pomaga.

9 RAZNO

Slika 1: Pravice v zvezi z dostopom pravnega varstva po pravu EU in pravo SE

Vir: Agencija Evropske unije za temeljne pravice in Svet Evrope: Priročnik o evropski zakonodaji v zvezi z dostopom do pravnega varstva, 2016, str. 21.

Slika 2: Listina in dostop do Sodišča Evropske unije

Vir: Agencija Evropske unije za temeljne pravice: Uporaba Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v pravu in pri oblikovanju politike na nacionalni ravni Smernice, 2020, Slika 5: Listina in dostop do Sodišča Evropske unije, str. 33.

9.1 Priloga: Pogodba o Evropski uniji

POGODBA O EVROPSKI UNIJI

Člen 2

Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.

Člen 4

1. Države članice v skladu s členom 5 ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.

2. Unija spoštuje enakost držav članic pred Pogodbama kot tudi njihovo nacionalno identiteto, ki je neločljivo povezana z njihovimi temeljnimi političnimi in ustavnimi strukturami, vključno z regionalno in lokalno samoupravo. Spoštuje njihove temeljne državne funkcije, zlasti zagotavljanje ozemeljske celovitosti, vzdrževanje javnega reda in varovanje nacionalne varnosti. Zlasti nacionalna varnost ostaja v izključni pristojnosti vsake države članice.

3. Unija in države članice se na podlagi načela lojalnega sodelovanja medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb.

Države članice sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Unije.

Države članice podpirajo Unijo pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje ciljev Unije.

Člen 5

(prejšnji člen 5 PES)

1. Za razmejitev pristojnosti Unije velja načelo prenosa pristojnosti. Za izvajanje pristojnosti Unije veljata načeli subsidiarnosti in sorazmernosti.

2. V skladu z načelom prenosa pristojnosti Unija deluje le v mejah pristojnosti, ki so jih s Pogodbama nanjo prenesle države članice za uresničevanje ciljev, določenih v Pogodbah. Države članice ohranijo vse pristojnosti, ki niso s Pogodbama dodeljene Uniji.

3. V skladu z načelom subsidiarnosti Unija deluje na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, le če in kolikor države članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, temveč se zaradi obsega ali učinkov predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije.

Institucije Unije uporabljajo načelo subsidiarnosti v skladu s Protokolom o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Nacionalni parlamenti zagotavljajo spoštovanje načela subsidiarnosti v skladu s postopkom, določenim v tem protokolu.

4. V skladu z načelom sorazmernosti ukrepi Unije vsebinsko in formalno ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Pogodb.

Institucije Unije uporabljajo načelo sorazmernosti v skladu s Protokolom o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

Člen 6

(prejšnji člen 6 PEU)

1. Unija priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah z dne 7. decembra 2000, prilagojene 12. decembra 2007 v Strasbourgu, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi.

Z določbami Listine se na nikakršen način ne širijo pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.

Pravice, svoboščine in načela Listine se razlagajo v skladu s splošnimi določbami naslova VII Listine o njeni razlagi in uporabi ter ob ustreznem upoštevanju pojasnil iz Listine, ki navajajo vire teh določb.

2. Unija pristopi k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ta pristop ne spreminja pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.

3. Temeljne pravice, kakor jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in kakor izhajajo iz ustavnega izročila, skupnega državam članicam, so kot splošna načela del prava Unije.

Člen 7

(prejšnji člen 7 PEU)

1. Na podlagi obrazloženega predloga ene tretjine držav članic, Evropskega parlamenta ali

Evropske komisije lahko Svet po odobritvi Evropskega parlamenta z večino štirih petin svojih članov ugotovi obstoj očitnega tveganja, da bi država članica lahko huje kršila vrednote iz člena 2. Pred takšno ugotovitvijo Svet zasliši zadevno državo članico, in lahko po istem postopku nanjo naslovi priporočila.

Svet redno preverja, ali so razlogi, na podlagi katerih je bila sprejeta takšna ugotovitev, še naprej podani.

2. Evropski svet lahko na predlog ene tretjine držav članic ali Evropske komisije in po odobritvi Evropskega parlamenta soglasno ugotovi, da ena od držav članic huje in vztrajno krši vrednote iz člena 2, potem ko je pozval zadevno državo članico, naj predloži svoje pripombe.

3. Ob sprejetju ugotovitve po odstavku 2 lahko Svet s kvalificirano večino sklene, da nekatere pravice, ki izhajajo iz uporabe teh pogodb za zadevno državo članico, mirujejo, vključno z glasovalnimi pravicami predstavnika vlade te države članice v Svetu. Pri tem Svet upošteva morebitne posledice takšnega mirovanja na pravice in obveznosti fizičnih in pravnih oseb.

Obveznosti zadevne države članice po teh pogodbah so zanj v vsakem primeru še naprej zavezujoče.

4. Svet lahko s kvalificirano večino naknadno sklene, da se ukrepi, sprejeti v skladu z odstavkom 3, spremenijo ali preklicajo, kot odgovor na spremembe okoliščin, zaradi katerih so bili uvedeni.

5. Podrobnosti glasovanja, ki se za namene tega člena uporabljajo za Evropski parlament, Evropski svet in Svet, so določene v členu 354 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 13

1. Unija ima institucionalni okvir, katerega namen je uveljavljati njene vrednote, uresničevati njene cilje, služiti njenim interesom, interesom njenih državljanov in interesom držav članic ter zagotoviti doslednost, učinkovitost in kontinuiteto njenih politik in ukrepov.

Institucije Unije so:

- Evropski parlament,
- Evropski svet,
- Svet,
- Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu "Komisija"),
- Sodišče Evropske unije,

- Evropska centralna banka,
- Računsko sodišče.

2. Vsaka institucija deluje v mejah pristojnosti, ki so ji dodeljene s Pogodbama, in v skladu s postopki, pogoji in cilji, ki jih določata Pogodbi. Institucije med seboj lojalno sodelujejo.

3. Določbe o Evropski centralni banki in Računskem sodišču ter podrobne določbe o drugih institucijah so vključene v Pogodbo o delovanju Evropske unije.

4. Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji pomagata Ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, ki opravljata svetovalno funkcijo.

Člen 17

1. Komisija spodbuja splošni interes Unije in v ta namen sprejema ustrezne pobude. Skrbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi. Skrbi za uporabo prava Unije pod nadzorom Sodišča Evropske unije. Izvršuje proračun in upravlja programe. V skladu s Pogodbama opravlja usklajevalno, izvršilno in upravno funkcijo. Razen pri skupni zunanji in varnostni politiki in v drugih primerih, predvidenih v Pogodbah, zagotavlja zastopanje Unije navzven. Daje pobude za letno in večletno načrtovanje Unije z namenom doseči med-institucionalne sporazume.

2. Če Pogodbi ne določata drugače, se lahko zakonodajni akti Unije sprejemajo le na predlog Komisije. Drugi akti se sprejemajo na predlog Komisije, če je to predvideno v Pogodbah.

3. Mandat Komisije je pet let.

Člani Komisije so izbrani na podlagi svoje splošne usposobljenosti in zavzetosti za Evropo, med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna.

Komisija je pri izvrševanju svojih obveznosti popolnoma neodvisna. Brez poseganja v člen 18(2) člani Komisije ne smejo zahtevati niti sprejemati navodil od posameznih vlad, institucij, organov, uradov ali agencij. Vzdržijo se vsakršnega ravnanja, ki je nezdržljivo z njihovo funkcijo ali opravljanjem njihovih nalog.

4. Komisijo, imenovano med dnem začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe in 31. oktobrom 2014, sestavlja po en državljan vsake države članice, vključno z njenim predsednikom in visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki je eden od njenih podpredsednikov.

5. Od 1. novembra 2014 število članov Komisije skupaj z njenim predsednikom in visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ustreza dvema tretjinama števila držav članic, razen če Evropski svet soglasno ne odloči o spremembi tega števila.

Člani Komisije so izbrani med državljani držav članic po sistemu popolnoma enakopravne rotacije med državami članicami, s čimer se izrazi demografski in geografski razpon celote držav članic. Ta sistem soglasno vzpostavi Evropski svet v skladu s členom 244 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

6. Predsednik Komisije:

- (a) določa smernice, po katerih Komisija opravlja svoje naloge,
- (b) odloča o notranji organizaciji Komisije, s čimer zagotavlja, da deluje usklajeno, učinkovito in kot kolegij,
- (c) imenuje podpredsednike med člani Komisije, razen visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Član Komisije odstopi na zahtevo predsednika. Visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko na zahtevo predsednika odstopi v skladu s postopkom iz člena 18(1).

7. Ob upoštevanju volitev v Evropski parlament in po opravljenih ustreznih posvetovanjih Evropski svet s kvalificirano večino Evropskemu parlamentu predlaga kandidata za predsednika Komisije. Evropski parlament izvoli tega kandidata z večino svojih članov. Če ta kandidat ne dobi zahtevane večine, Evropski svet v enem mesecu s kvalificirano večino predlaga novega kandidata, ki ga Evropski parlament izvoli po istem postopku.

Svet v medsebojnem soglasju z izvoljenim predsednikom sprejme seznam drugih oseb, ki jih predlaga v imenovanje za člane Komisije. Osebe so izbrane na podlagi predlogov držav članic v skladu z merili iz drugega pododstavka odstavka 3 in drugega pododstavka odstavka 5.

Predsednika, visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in druge člane Komisije kot kolegij z glasovanjem potrdi Evropski parlament.

Na podlagi te potrditve Evropski svet s kvalificirano večino imenuje Komisijo.

8. Komisija je kot kolegij odgovorna Evropskemu parlamentu. Evropski parlament lahko v skladu s členom 234 Pogodbe o delovanju Evropske unije glasuje o predlogu nezaupnice Komisiji. Če je nezaupnica izglasovana, člani Komisije kolektivno odstopijo, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pa odstopi s funkcije, ki jo opravlja v Komisiji.

Člen 19

1. Sodišče Evropske unije sestavljajo Sodišče, Splošno sodišče in specializirana sodišča. Zagotavlja upoštevanje prava pri razlagi in uporabi Pogodb.

Države članice vzpostavijo pravna sredstva potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.

2. Sodišče sestavlja po en sodnik iz vsake države članice. Sodišču pomagajo generalni pravobranilci.

Splošno sodišče ima najmanj po enega sodnika iz vsake države članice.

Sodniki in generalni pravobranilci Sodišča ter sodniki Splošnega sodišča se izberejo med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki izpolnjujejo pogoje iz členov 253 in 254 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Vlade držav članic jih v medsebojnem soglasju imenujejo za dobo šestih let. Sodniki in generalni pravobranilci, ki jim mandat poteče, so lahko ponovno imenovani.

3 Sodišče Evropske unije v skladu z določbami Pogodb:

- (a) odloča o tožbah, ki jih vloži država članica, institucija, fizična ali pravna oseba;
- (b) na predlog nacionalnih sodišč predhodno odloča o vprašanjih glede razlage prava Unije ali veljavnosti aktov, ki so jih sprejele institucije;
- (c) odloča o drugih zadevah, predvidenih v Pogodbah.

9.2 Pogodba o delovanju Evropske unije

Člen 218
(prejšnji člen 300 PES)

(...)

11. Država članica, Evropski parlament, Svet ali Komisija lahko pridobijo mnenje Sodišča glede združljivosti predvidenega sporazuma s Pogodbama. Kadar je mnenje Sodišča odklonilno, lahko predvideni sporazum začne veljati le, če se spremeni ali če se spremenita Pogodbi.

ODDELEK 5 SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

Člen 251
(prejšnji člen 221 PES)

Sodišče zaseda v senatih ali v velikem senatu, v skladu s pravili, ki so v ta namen določena v statutu Sodišča Evropske unije.

Če statut tako predvideva, lahko Sodišče zaseda tudi na občni seji.

Člen 252
(prejšnji člen 222 PES)

Sodišču pomaga osem generalnih pravobranilcev. Svet lahko na zahtevo Sodišča soglasno poveča število generalnih pravobranilcev.

Dolžnost generalnega pravobranilca je, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih je v skladu s statutom Sodišča Evropske unije zahtevano njegovo sodelovanje.

Člen 253
(prejšnji člen 223 PES)

Sodniki in generalni pravobranilci Sodišča so izbrani med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki so ustrezno usposobljene za imenovanje na najvišje sodniške položaje v svojih državah ali ki so priznani pravniki; vlade držav članic jih v medsebojnem soglasju imenujejo za dobo šestih let po posvetovanju z odborom iz člena 255.

Vsaka tri leta se izvede delna zamenjava sodnikov in generalnih pravobranilcev v skladu s pogoji, določenimi v statutu Sodišča Evropske unije.

Sodniki izmed sebe izvolijo predsednika Sodišča za dobo treh let. Lahko je ponovno izvoljen.

Sodniki in generalni pravobranilci, ki jim poteče mandat, so lahko ponovno imenovani.

Sodišče imenuje svojega sodnega tajnika in določi pravila, ki urejajo njegov položaj.

Sodišče sprejme svoj poslovnik. Ta poslovnik mora odobriti Svet.

Člen 254
(prejšnji člen 224 PES)

Število sodnikov Splošnega sodišča določa statut Sodišča Evropske unije. V statutu je lahko predvideno, da Splošnemu sodišču pomagajo generalni pravobranilci.

Člani Splošnega sodišča so izbrani med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki izpolnjujejo pogoje za imenovanje na visoke sodniške položaje. Vlade držav članic jih v medsebojnem soglasju imenujejo za dobo šestih let po posvetovanju z odborom iz člena 255. Članstvo se delno obnavlja vsaka tri leta. Člani, ki jim mandat poteče, so lahko ponovno imenovani.

Sodniki izmed sebe izvolijo predsednika Splošnega sodišča za mandat treh let. Lahko je ponovno izvoljen.

Splošno sodišče imenuje svojega sodnega tajnika in določi pravila, ki urejajo njegov položaj.

Splošno sodišče sprejme svoj poslovnik v soglasju s Sodiščem. Ta poslovnik mora odobriti Svet.

Če statut Sodišča Evropske unije ne določa drugače, se za Splošno sodišče uporabljajo določbe Pogodb, ki se nanašajo na Sodišče.

Člen 255

Prede vlade držav članic imenujejo kandidate v skladu s členoma 253 in 254, se oblikuje odbor, ki da mnenje o ustreznosti kandidatov za opravljanje nalog sodnika in generalnega pravobranilca Sodišča in Splošnega sodišča.

Odbor sestavlja sedem oseb, izbranih med nekdanjimi člani Sodišča in Splošnega sodišča, člani najvišjih nacionalnih sodišč in priznanimi pravniki, od katerih enega predlaga Evropski parlament. Svet sprejme sklep, s katerim določi pravila delovanja

odbora, in sklep o imenovanju njegovih članov. Odloča na pobudo predsednika Sodišča.

Člen 256
(prejšnji člen 225 PES)

1. Splošno sodišče je pristojno za obravnavanje in odločanje na prvi stopnji o tožbah ali postopkih iz členov 263, 265, 268, 270 in 272, razen o tistih, ki so dodeljeni specializiranemu sodišču, ustanovljenemu po členu 257, in tistih, ki so v statutu pridržani za Sodišče. Statut lahko predvidi, da ima Splošno sodišče pristojnost za druge vrste tožb ali postopkov.

Zoper odločitev Splošnega sodišča iz tega odstavka se lahko vloži pritožba na Sodišče zgolj glede pravnih vprašanj ter v skladu s pogoji in v mejah, določenih v statutu.

2. Splošno sodišče je pristojno za obravnavanje in odločanje o tožbah ali postopkih, sproženih proti odločitvam specializiranih sodišč.

Sodišče lahko izjemoma preverja odločitev Splošnega sodišča, sprejete po tem odstavku, pod pogoji in v mejah, določenih v statutu, če obstaja resno tveganje, da bosta prizadeti enotnost ali doslednost prava Unije.

3. Splošno sodišče je pristojno za obravnavanje in odločanje o vprašanih, predloženih v predhodno odločanje v skladu s členom 267, na posebnih področjih, določenih s statutom.

Če Splošno sodišče meni, da je glede neke zadeve potrebna načelna odločitev, ki bi lahko prizadela enotnost ali doslednost prava Unije, lahko zadevo preda v odločanje Sodišču.

Sodišče lahko izjemoma preverja odločitve Splošnega sodišča glede vprašanj, predloženih v predhodno odločanje, pod pogoji in v mejah, določenih v statutu, če obstaja resno tveganje, da bosta prizadeti enotnost ali doslednost prava Unije.

Člen 257
(prejšnji člen 225a PES)

Evropski parlament in Svet lahko po rednem zakonodajnem postopku ustanovita specializirana sodišča, dodana Splošnemu sodišču, pristojna za obravnavanje in odločanje na prvi stopnji o nekaterih vrstah tožb na posebnih področjih. Evropski parlament in Svet odločata z uredbami, sprejetimi bodisi na predlog Komisije po posvetovanju s Sodiščem ali na zahtevo Sodišča po posvetovanju s Komisijo.

Uredba o ustanovitvi specializiranega sodišča določa pravila o sestavi tega sodišča in obsegu nanj prenesene pristojnosti.

Zoper odločitev specializiranih sodišč se lahko vloži pritožba na Splošno sodišče zgolj glede pravnih vprašanj ali, če je to predvideno v uredbi o ustanovitvi specializiranega sodišča, tudi glede vprašanj dejanskega stanja.

Člani specializiranih sodišč so izbrani med osebami, katerih neodvisnost je nedvomna in ki izpolnjujejo pogoje za imenovanje na sodniške položaje. Svet jih imenuje soglasno.

Specializirana sodišča sprejmejo svoj poslovnik v soglasju s Sodiščem. Ta poslovnik mora odobriti Svet.

Če uredba o ustanovitvi specializiranega sodišča ne določa drugače, se za specializirana sodišča uporabljajo določbe Pogodb, ki se nanašajo na Sodišče Evropske unije, in določbe statuta Sodišča Evropske unije. Naslov I in člen 64 statuta se v vsakem primeru uporabljata za specializirana sodišča.

Člen 258
(prejšnji člen 226 PES)

Če Komisija meni, da katera od držav članic ni izpolnila neke obveznosti iz Pogodb, poda o zadevi obrazloženo mnenje, potem ko je tej državi omogočila, da predloži svoje pripombe.

Če zadevna država ne ravna v skladu z mnenjem v roku, ki ga določi Komisija, lahko slednja zadevo predloži Sodišču Evropske unije.

Člen 259
(prejšnji člen 227 PES)

Država članica, ki meni, da druga država članica ni izpolnila neke obveznosti iz Pogodb, lahko zadevo predloži Sodišču Evropske unije.

Preden država članica vloži tožbo proti drugi državi članici zaradi domnevne kršitve obveznosti iz Pogodb, mora zadevo predložiti Komisiji.

Komisija poda obrazloženo mnenje, potem ko je bila obema državama dana možnost, da se v kontradiktornem postopku ustno in pisno izrečeta.

Če Komisija v treh mesecih po datumu vložitve zadeve ne da svojega mnenja, to ni ovira, da zadeva ne bi bila predložena Sodišču.

Člen 260
(prejšnji člen 228 PES)

1. Če Sodišče Evropske unije ugotovi, da katera od držav članic ni izpolnila neke obveznosti iz Pogodb, mora ta država sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe Sodišča.

2. Če Komisija meni, da zadevna država članica ni sprejela potrebnih ukrepov za izvršitev sodbe Sodišča, lahko pred Sodiščem vloži tožbo, potem ko je tej državi omogočila, da predloži svoje pripombe. Pri tem določi višino pavšalnega zneska ali denarne kazni, ki naj jo plača zadevna država članica in ki je po njenem mnenju primerna glede na okoliščine zadeve.

Če Sodišče ugotovi, da zadevna država članica ni izvršila njegove sodbe, ji lahko naloži plačilo pavšalnega zneska ali denarne kazni.

Ta postopek ne posega v člen 259.

3. Če Komisija pred Sodiščem vloži tožbo v skladu s členom 258, ker zadevna država članica ni izpolnila obveznosti o obvestilu glede ukrepov o prenosu direktive, sprejete v skladu z zakonodajnim postopkom, lahko Komisija, kadar meni, da je ustrezno, določi višino pavšalnega zneska ali denarne kazni, ki jo šteje za ustrezno v danih okoliščinah in katero naj zadevna država članica plača.

Če Sodišče ugotovi kršitev lahko naloži zadevni državi članici plačilo pavšalnega zneska ali denarne kazni, ki ne presega zneska, ki ga je določila Komisija. Obveznost plačila učinkuje od dneva, ki ga Sodišče določi v svoji sodbi.

Člen 261
(prejšnji člen 229 PES)

Z uredbami, ki jih v skladu z določbami Pogodb sprejemata Evropski parlament in Svet skupaj in ki jih sprejema Svet sam, se lahko Sodišču Evropske unije dodeli neomejena pristojnost glede kazni, predvidenih v teh uredbah.

Člen 262
(prejšnji člen 229a PES)

Svet lahko brez poseganja v druge določbe Pogodb, v obsegu, ki ga bo določil, po posebnem zakonodajnem postopku po posvetovanju z Evropskim parlamentom soglasno sprejme

določbe za dodelitev pristojnosti Sodišču Evropske unije v sporih, ki se nanašajo na uporabo aktov, sprejetih na podlagi Pogodb, ki uvajajo evropske pravice intelektualne lastnine. Te določbe začnejo veljati, ko jih države članice potrdijo v skladu s svojimi ustavnimi pravili.

Člen 263
(prejšnji člen 230 PES)

Sodišče Evropske unije nadzira zakonitost zakonodajnih aktov, ter aktov Sveta, Komisije in Evropske centralne banke razen priporočil in mnenj, pa tudi zakonitost aktov Evropskega parlamenta in Evropskega sveta s pravnim učinkom za tretje osebe. Nadzira tudi zakonitost aktov organov, uradov ali agencij Unije s pravnim učinkom za tretje osebe.

V ta namen je Sodišče pristojno za odločanje o tožbah, ki jih vloži država članica, Evropski parlament, Svet ali Komisija zaradi nepristojnosti, bistvene kršitve postopka, kršitve Pogodb ali katerega koli pravnega pravila, ki se nanaša na njuno uporabo, ali zaradi zlorabe pooblastil.

Sodišče je pod enakimi pogoji pristojno za tožbe, ki jih zaradi varovanja svojih prerogativ vložijo Računsko sodišče, Evropska centralna banka in Odbor regij.

Fizične ali pravne osebe lahko pod pogoji iz prvega in drugega odstavka vložijo tožbe zoper nanje naslovljene akte ali zoper akte, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo, in zoper predpise, ki se nanje neposredno nanašajo, a ne potrebujejo izvedbenih ukrepov.

V aktih o ustanovitvi organov, uradov in agencij Unije se lahko določijo posebni pogoji in podrobnosti glede tožb fizičnih ali pravnih oseb zoper akte teh organov, uradov ali agencij, ki imajo zanje pravni učinek.

Postopki iz tega člena se glede na posamezni primer sprožijo v dveh mesecih od objave akta ali njegovega uradnega obvestila tožniku, če tega ni bilo, pa od dneva, ko je zanj izvedel.

Člen 264
(prejšnji člen 231 PES)

Če je tožba utemeljena, Sodišče Evropske unije razglasi zadevni akt za ničnega.

Vendar če Sodišče razglasi akt za ničnega, določi, če meni, da je to potrebno, tiste njegove učinke, ki jih je treba šteti za dokončne.

Člen 265
(prejšnji člen 232 PES)

Če Evropski parlament, Evropski svet, Svet, Komisija ali Evropska centralna banka z opustitvijo ukrepanja krši Pogodbi, lahko države članice in druge institucije Unije vložijo pri Sodišču Evropske unije tožbo za ugotovitev kršitve. Ta člen se pod enakimi pogoji uporablja tudi za organe, urade in agencije Unije zaradi opustitve ukrepanja.

Tožba je dopustna le, če je bila zadevna institucija, organ, urad ali agencija predhodno pozvana k ukrepanju. Če v dveh mesecih po tem pozivu zadevna institucija, organ, urad ali agencija ne oblikuje svojega stališča, se lahko tožba vložijo v nadaljnjih dveh mesecih.

Fizične ali pravne osebe se lahko pod pogoji, določenimi v prejšnjih odstavkih, pritožijo pri Sodišču glede tega, da neka institucija, organ, urad ali agencija Unije nanje ni naslovila nobenega drugega akta razen priporočila ali mnenja.

Člen 266
(prejšnji člen 233 PES)

Institucija, organ, urad ali agencija, katere akt je bil razglašen za ničnega ali ki je z opustitvijo ukrepanja kršila Pogodbi, mora sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe Sodišča Evropske unije.

Ta obveznost ne vpliva na obveznosti, ki lahko izhajajo iz uporabe drugega odstavka člena 340.

Člen 267
(prejšnji člen 234 PES)

Sodišče Evropske unije je pristojno za predhodno odločanje o vprašanjih glede:

- (a) razlage Pogodb;
- (b) veljavnosti in razlage aktov institucij, organov, uradov ali agencij Unije.

Kadar se takšno vprašanje postavi kateremu koli sodišču države članice in če to sodišče meni, da je treba glede vprašanja sprejeti odločitev, ki mu bo omogočila izreči sodbo, lahko to vprašanje predloži v odločanje Sodišču.

Kadar je takšno vprašanje postavljeno v postopku, ki teče pred sodiščem države članice, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, je to sodišče dolžno predložiti zadevo Sodišču.

Kadar je takšno vprašanje postavljeno v postopku, ki teče pred sodiščem države članice glede osebe, ki ji je

odvzeta prostost, Sodišče odloča v najkrajšem možnem roku.

Člen 268
(prejšnji člen 235 PES)

Sodišče Evropske unije je pristojno v sporih glede nadomestila škode, ki ga predvidevata drugi in tretji odstavek člena 340.

Člen 269

Sodišče je pristojno za odločanje o zakonitosti aktov, ki jih sprejmeta Evropski svet ali Svet na podlagi člena 7 Pogodbe o Evropski uniji, samo na predlog države članice, ki jo zadeva ugotovitev Evropskega sveta ali Sveta, in samo v zvezi s postopkovnimi določbami navedenega člena.

Takšen predlog mora biti vložen v enem mesecu od dneva take ugotovitve. Sodišče odloči v enem mesecu od datuma tega predloga.

Člen 270
(prejšnji člen 236 PES)

Sodišče Evropske unije je v mejah in pod pogoji, ki so določeni v kadrovske predpisih za uradnike ali v pogojih za zaposlitev drugih uslužbencev Unije, pristojno za vse spore med Unijo in njenimi uslužbenci.

Člen 271
(prejšnji člen 237 PES)

Sodišče Evropske unije je v mejah, določenih v nadaljevanju Pogodb, pristojno v sporih glede:

- (a) izpolnjevanja obveznosti držav članic v skladu s statutom Evropske investicijske banke. V tej zvezi ima svet direktorjev banke pooblastila, dodeljena Komisiji v skladu s členom 258;
- (b) ukrepov, ki jih je sprejel svet guvernerjev Evropske investicijske banke. V tej zvezi lahko vsaka država članica, Komisija ali svet direktorjev banke sproži postopek v skladu s pogoji iz člena 263;
- (c) ukrepov, ki jih je sprejel svet direktorjev Evropske investicijske banke. Postopke zoper takšne ukrepe lahko sprožijo samo države članice ali Komisija pod pogoji iz člena 263 in le zaradi neupoštevanja postopka, predvidenega v členu 19(2), (5), (6) in (7) statuta banke;
- (d) izpolnjevanja obveznosti nacionalnih centralnih bank v skladu s Pogodbama in

statutom ESCB in ECB. V tej zvezi so pooblastila Sveta guvernerja Evropske centralne banke nasproti nacionalnim centralnim bankam enaka pooblastilom, ki so bila dodeljena Komisiji nasproti državam članicam v skladu s členom 258. Če Sodišče ugotovi, da neka nacionalna centralna banka ni izpolnila ene od obveznosti iz Pogodb, mora ta banka sprejeti potrebne ukrepe za izvršitev sodbe Sodišča.

Člen 272
(prejšnji člen 238 PES)

Sodišče Evropske unije je pristojno za izrekanje sodb na podlagi arbitražne klavzule v pogodbah, ki jih sklene Unija ali ki so sklenjene v njenem imenu, ne glede na to, ali jih ureja javno ali zasebno pravo.

Člen 273
(prejšnji člen 239 PES)

Sodišče je pristojno v vseh sporih med državami članicami, ki se nanašajo na predmet Pogodb, če je bil spor predložen Sodišču v skladu s posebnim sporazumom med strankami.

Člen 274
(prejšnji člen 240 PES)

Spori, v katerih je ena od strank Unija, niso izvzeti iz pristojnosti sodišč držav članic, razen kjer je bila pristojnost s Pogodbama dodeljena Sodišču Evropske unije.

Člen 275

Sodišče Evropske unije ni pristojno za določbe v zvezi s skupno zunanjo in varnostno politiko in akte, sprejete na njihovi podlagi.

Vendar je Sodišče pristojno za nadzor spoštovanja člena 40 Pogodbe o Evropski uniji in za odločanje o tožbah, vloženi v skladu s pogoji četrtega pododstavka člena 263 te pogodbe, v katerih se nadzira zakonitost sklepov, ki predvidevajo omejevalne ukrepe proti fizičnim ali pravnim osebam, ki jih je Svet sprejel na podlagi poglavja 2 naslova V Pogodbe o Evropski uniji.

Člen 276

Pri izvajanju pristojnosti glede določb poglavij 4 in 5 poglavja V tretjega dela glede območja svobode, varnosti in pravice Sodišče Evropske unije ni pristojno za preverjanje veljavnosti ali sorazmernosti ukrepov policije ali drugih organov kazenskega pregona države članice ali za odločanje

o izpolnjevanju obveznosti držav članic glede vzdrževanja javnega reda in varovanja notranje varnosti.

Člen 277
(prejšnji člen 241 PES)

Ne glede na iztek roka iz šestega odstavka člena 263 lahko vsaka stranka v sporu, v katerem gre za pravni akt, ki se splošno uporablja in ga je sprejela institucija, organ, urad ali agencija Unije, pred Sodiščem Evropske unije uveljavlja, da se ta akt iz razlogov, navedenih v drugem odstavku člena 263, ne uporablja.

Člen 278
(prejšnji člen 242 PES)

Tožbe, vložene pri Sodišču Evropske unije, nimajo odločilnega učinka. Vendar pa lahko Sodišče, če meni, da okoliščine to zahtevajo, odloži izvršitev izpodbijanega akta.

Člen 279
(prejšnji člen 243 PES)

Sodišče Evropske unije lahko v vseh pri njem vloženi zadevah sprejme potrebnečasne odredbe.

Člen 280
(prejšnji člen 244 PES)

Sodbe Sodišča Evropske unije so izvršljive v skladu s pogoji iz člena 299.

Člen 281
(prejšnji člen 245 PES)

Statut Sodišča Evropske unije se določi v posebnem protokolu.

Evropski parlament in Svet lahko po rednem zakonodajnem postopku spremenita določbe statuta, razen naslova I in člena 64 statuta. Evropski parlament in Svet odločata bodisi na zahtevo Sodišča in po posvetovanju s Komisijo ali na predlog Komisije in po posvetovanju s Sodiščem.

Člen 288
(prejšnji člen 249 PES)

Za izvajanje pristojnosti Unije institucije sprejemajo uredbe, direktive, sklepe, priporočila in mnenja.

Uredba se splošno uporablja. Zavezujoča je v celoti in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

Direktiva je za vsako državo članico, na katero je naslovljena, zavezujoča glede cilja, ki ga je treba

doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod.

Sklep je v celoti zavezujoč. Če določa tiste, na katere je naslovljen, je zavezujoč samo zanje. Priporočila in mnenja niso zavezujoča.

Člen 340
(prejšnji člen 288 PES)

Pogodbena odgovornost Unije določa pravo, ki se uporablja za zadevno pogodbo.

V primeru nepogodbene odgovornosti pa Unija v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

Z odstopanjem od drugega odstavka Evropska centralna banka v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim redom držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki jo je povzročila sama ali so jo povzročili njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

Osebno odgovornost uslužbencev do Unije urejajo določbe njihovih kadrovskih predpisov ali zanje veljavnih pogojev za zaposlitev.

Člen 344
(prejšnji člen 292 PES)

Države članice se obvezujejo, da bodo spore glede razlage ali uporabe Pogodb reševale le na načine, določene v Pogodbah.

9.3 Protokol (št. 3) o Statutu Sodišča Evropske unije

VISOKE POGODBENICE SO SE Z ŽELJO določiti statut Sodišča, predviden v členu 281 Pogodbe o delovanju Evropske unije, DOGOVORILE o naslednjih določbah, ki so priložene Pogodbi o Evropski uniji, Pogodbi o delovanju Evropske unije in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo:

Člen 1

Sodišče Evropske unije se ustanovi in deluje v skladu z določbami Pogodb, Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (Pogodba ESAE) in tega statuta.

NASLOV I SODNIKI IN GENERALNI PRAVOBRANILCI

Člen 2

Pred nastopom funkcije vsak sodnik pred Sodiščem, ki javno zaseda, priseže, da bo svoje naloge opravljal nepristransko in vestno ter da bo varoval tajnost posvetovanj Sodišča.

Člen 3

Sodniki uživajo imuniteto pred sodnimi postopki. Po prenehanju mandata še naprej uživajo imuniteto za svoja dejanja, storjena pri opravljanju uradnih dolžnosti, vključno z izgovorjenimi ali zapisanimi besedami.

Sodišče lahko odvzame imuniteto na občni seji. Kadar odločitev zadeva člana Splošnega sodišča ali specializiranega sodišča, Sodišče odloči po posvetovanju z zadevnim sodiščem.

Če je bila sodniku odvzeta imuniteta in je proti njemu sprožen kazenski postopek, mu sme soditi v kateri koli državi članici le sodišče, pristojno za sojenje sodnikom, ki pripadajo najvišji sodni oblasti v državi. Členi 11 do 14 in člen 17 Protokola o privilegijih in imunitetah Evropske unije se uporabljajo za sodnike, generalne pravobranilce, sodnega tajnika in pomožne poročevalce Sodišča Evropske unije, ne da bi to posegalo v določbe iz prejšnjih odstavkov glede imunitete sodnikov pred sodnimi postopki.

Člen 4

Sodniki ne smejo opravljati političnih ali upravnih funkcij.

Ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, najsibo pridobitne ali nepridobitne, razen če tega izjemoma ne odobri Svet, ki odloča z navadno večino.

Pri prevzemu svojih nalog se slovesno obvežejo, da bodo med svojim mandatom in po njegovem izteku spoštovali iz mandata izhajajoče obveznosti, zlasti dolžnost, da bodo po izteku mandata pri sprejemanju določenih imenovanj ali ugodnosti ravnali pošteno in diskretno.

V primeru dvoma odloča Sodišče. Kadar odločitev zadeva člana Splošnega sodišča ali specializiranega sodišča, Sodišče odloči po posvetovanju z zadevnim sodiščem.

Člen 5

Razen ob redni zamenjavi ali smrti dolžnosti sodnika prenehajo z njegovim odstopom.

Ko sodnik odstopi, se pismo o odstopu naslovi na predsednika Sodišča, ki ga pošlje predsedniku Sveta. Z uradnim obvestilom slednjemu se mesto izprazni.

Razen v primeru uporabe člena 6 sodnik ohrani svoj mandat, dokler njegov naslednik ne nastopi svoje funkcije.

Člen 6

Sodnik je lahko razrešen ali se mu lahko odvzame pravica do pokojnine ali namesto nje odobrenih ugodnosti le, če po soglasnem mnenju sodnikov in generalnih pravobranilcev Sodišča ne izpolnjuje več zahtevanih pogojev ali obveznosti, ki izhajajo iz njegovega položaja. Zadevni sodnik pri odločanju o tem ne sodeluje. Če je ta član Splošnega sodišča ali specializiranega sodišča, Sodišče odloči po posvetovanju z zadevnim sodiščem.

Sodni tajnik sporoči odločitev Sodišča predsedniku Evropskega parlamenta in predsedniku Komisije ter o njej uradno obvesti predsednika Sveta.

V primeru odločitve o razrešitvi sodnika se mesto z uradnim obvestilom predsedniku Sveta izprazni.

Člen 7

Sodnik, katerega dolžnosti prenehajo pred iztekom njegovega mandata, je nadomeščen za preostanek mandata.

Člen 8

Določbe členov 2 do 7 se uporabljajo za generalne pravobranilce.

NASLOV II ORGANIZACIJA SODIŠČA

Člen 9

Ko se vsaka tri leta izvede delna zamenjava sodnikov, se zamenja polovica sodnikov. Če je število sodnikov neparno, je število sodnikov, ki se jih zamenja, izmenično število, ki je prvo nad eno polovico števila sodnikov, in število, ki je prvo pod eno polovico.

Prvi odstavek se uporabi tudi pri delni zamenjavi generalnih pravobranilcev, ki se izvede vsaka tri leta

Člen 9a

Sodniki izmed sebe izvolijo predsednika in podpredsednika Sodišča za dobo treh let. Lahko sta ponovno izvoljena.

Podpredsednik v skladu s pogoji iz poslovnika pomaga predsedniku. Predsednika nadomešča, ko je ta zadržan ali ko je funkcija predsednika nezasedena.

Člen 10

Sodni tajnik pred Sodiščem priseže, da bo svoje naloge opravljal nepristransko in vestno ter da bo varoval tajnost posvetovanj Sodišča.

Člen 11

Sodišče poskrbi za nadomeščanje sodnega tajnika, kadar je ta zadržan.

Člen 12

Sodišču se dodelijo uradniki in drugi uslužbenci, ki zagotavljajo njegovo delovanje. Odgovorni so sodnemu tajniku, ki je podrejen predsedniku.

Člen 13

Na zahtevo Sodišča lahko Evropski parlament in Svet po rednem zakonodajnem postopku predvidita imenovanje pomožnih poročevalcev in določita pravila, ki urejajo njihov položaj. Pod pogoji, določenimi v poslovniku, lahko pomožni poročevalci sodelujejo pri pripravljanih poizvedbah v postopkih, ki tečejo pred Sodiščem, in sodelujejo s sodnikom poročevalcem.

Pomožne poročevalce, ki so izbrani med osebami,

katerih neodvisnost je nedvomna in ki imajo ustrezne pravne kvalifikacije, imenuje Svet, ki odloča z navadno večino. Pred Sodiščem prisežejo, da bodo svoje naloge opravljali nepristransko in vestno ter da bodo varovali tajnost posvetovanj Sodišča.

Člen 14

Sodniki, generalni pravobranilci in sodni tajnik so dolžni prebivati v kraju, kjer ima Sodišče svoj sedež.

Člen 15

Sodišče stalno zaseda. Trajanje sodnih počitnic določi Sodišče ob upoštevanju potreb svojega poslovanja.

Člen 16

Sodišče oblikuje senate, ki jih sestavljajo trije in pet sodnikov. Sodniki izvolijo predsednike senatov med svojimi člani. Predsedniki senatov petih sodnikov so izvoljeni za tri leta. Ponovno so lahko izvoljeni enkrat.

Veliki senat sestavlja petnajst sodnikov. Predseduje mu predsednik Sodišča. Člani velikega senata so tudi podpredsednik Sodišča in, v skladu s pogoji iz poslovnika, trije predsedniki senatov petih sodnikov in drugi sodniki.

Sodišče zaseda v velikem senatu, kadar to zahteva država članica ali institucija Unije kot stranka v postopku.

Sodišče zaseda na občni seji, kadar so mu predložene zadeve v skladu s členi 228(2), 245(2), 247 ali 286(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Poleg tega lahko Sodišče, če meni, da je zadeva izjemnega pomena, po nastopu generalnega pravobranilca odloči, da se zadeva predloži na občno sejo.

Člen 17

Sodišče lahko veljavno odloča le v sestavi lihega števila sodnikov.

Odločitve senatov treh ali petih sodnikov so veljavne le, če jih sprejmejo trije sodniki.

Odločitve velikega senata so veljavne le, če je navzočih enajst sodnikov.

Odločitve občne seje so veljavne le, če je navzočih sedemnajst sodnikov.

Če je eden od sodnikov senata zadržan, se lahko pod pogoji, določenimi v poslovniku, pozove v senat sodnik iz drugega senata.

Člen 18

Sodniki ali generalni pravobranilci ne smejo sodelovati pri odločanju o posamezni zadevi, pri kateri so predhodno sodelovali kot zastopniki, svetovalci ali odvetniki ene od strank ali o kateri so podali mnenje kot člani sodišča, preiskovalne komisije ali v kateri koli drugi funkciji.

Če sodnik ali generalni pravobranilec iz kakšnega posebnega razloga meni, da ne more sodelovati pri odločanju ali preiskavi v določeni zadevi, o tem obvesti predsednika. Če predsednik iz kakšnega posebnega razloga meni, da sodnik ali generalni pravobranilec ne bi smel sodelovati pri ali odločati o določeni zadevi, ga o tem obvesti.

O vseh težavah pri uporabi tega člena odloča Sodišče.

Stranka ne more zahtevati spremembe sestave Sodišča ali enega njegovih senatov zaradi državljanstva sodnika ali zato, ker v sestavi Sodišča ali senata ni sodnika, ki bi imel enako državljanstvo kakor ta stranka.

NASLOV III POSTOPEK PRED SODIŠČEM

Člen 19

Države članice in institucije Unije pred Sodiščem zastopa zastopnik, ki je imenovan za vsako zadevo posebej; zastopniku lahko pomaga svetovalac ali odvetnik.

Države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki niso države članice, ter v tem sporazumu navedeni nadzorni organ EFTA, so zastopani na enak način.

Druge stranke mora zastopati odvetnik.

Le odvetnik, ki je vpisan v imenik odvetnikov v eni od držav članic ali drugi državi, ki je podpisnica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, lahko pred Sodiščem zastopa stranko ali ji pomaga.

Ti zastopniki, svetovalci in odvetniki uživajo pri zastopanju na Sodišču pravice in jamstva, potrebna za neodvisno opravljanje svojih nalog, pod pogoji, ki jih določa poslovnik.

Sodišče ima glede svetovalcev in odvetnikov, ki nastopajo pred njim, pooblastila, ki so običajna za

sodišča, pod pogoji, določenimi v poslovniku.

Univerzitetni profesorji, ki so državljani držav članic, katerih zakonodaja jim priznava pravico zastopanja na sodišču, uživajo pred Sodiščem enake pravice, kot jih ta člen priznava odvetnikom.

Člen 20

Postopek pred Sodiščem ima dva dela, pisnega in ustnega.

Pisni postopek zajema posredovanje tožb, navedb o zadevi, odgovorov na tožbo in izjav, pa tudi morebitnih replik kot tudi vseh dokazil in dokumentov, ki to podpirajo, ali njihovih overjenih kopij, strankam in tistim institucijam Unije, katerih odločitve so predmet spora.

Posredovanje opravlja sodni tajnik v zaporedju in rokih, ki so določeni v poslovniku.

Ustni postopek zajema zaslišanje zastopnikov, svetovalcev in odvetnikov, ki ga opravi Sodišče, ter poslušanje sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, po potrebi pa tudi zaslišanje prič in izvedencev.

Če Sodišče meni, da zadeva ne odpira nobenega novega pravnega vprašanja, lahko po nastopu generalnega pravobranilca sklene, da se o zadevi odloča brez sklepnega predloga generalnega pravobranilca.

Člen 21

Zadeva se predloži Sodišču s tožbo, naslovljeno na sodnega tajnika. Tožba mora vsebovati ime in stalni naslov tožnika ter zaposlitev podpisanega, ime stranke ali strank, proti katerim je tožba vložena, predmet spora, zahtevke in kratek povzetek tožbenih razlogov.

Tožbi mora biti priložen, kjer je to primerno, akt, katerega razveljavitev se zahteva, ali v okoliščinah iz člena 265 Pogodbe o delovanju Evropske unije dokazilo z datumom, ko je bila institucija v skladu z navedenim členom pozvana k ukrepanju. Če ta dokazila niso priložena tožbi, sodni tajnik zadevno stranko pozove, naj jih predloži v razumnem roku, pri čemer pa tožba ne more biti zavržena niti v primeru, če dokazila niso predložena po izteku roka, predpisanega za vložitev tožbe.

Člen 22

Zadeva, ki jo ureja člen 18 Pogodbe ESAE se predloži Sodišču s pritožbo, ki je naslovljena na

sodnega tajnika. Pritožba mora vsebovati ime in stalni naslov pritožnika ter zaposlitev podpisanega, sklic na odločbo, proti kateri je pritožba vložena, imena nasprotnih strank, predmet spora, zahtevek in kratek povzetek pritožbenih razlogov.

Pritožbi mora biti priložena overjena kopija odločbe Arbitražnega odbora, ki se izpodbija.

Če Sodišče pritožbo zavrne, postane odločba Arbitražnega odbora pravnomočna.

Če Sodišče razveljavi odločbo Arbitražnega odbora, lahko slednji na pobudo ene od strank v postopku po potrebi o zadevi ponovno odloča. Vezan je na vse odločitve Sodišča o pravnih vprašanjih.

Člen 23

V zadevah iz člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije mora sodišče države članice, ki prekine svoj postopek in predloži zadevo Sodišču, o svoji odločitvi uradno obvestiti Sodišče. Sodni tajnik Sodišča o tej odločitvi nato obvesti zadevne stranke, države članice in Komisijo, ter institucijo, organ, urad ali agencijo Unije, ki je sprejela akt, katerega veljavnost ali razlaga je predmet spora.

V dveh mesecih od tega uradnega obvestila smejo stranke, države članice, Komisija in, kjer je to primerno, institucija, organ, urad ali agencija Unije, ki je sprejela akt, katerega veljavnost ali razlaga je predmet spora, predložiti Sodišču navedbe o zadevi ali pisne izjave.

V primerih iz člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije, sodni tajnik Sodišča o odločitvi nacionalnega sodišča obvesti tudi države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki niso države članice, ter v tem sporazumu navedeni nadzorni organ EFTA, ki lahko v dveh mesecih od uradnega obvestila predložijo Sodišču navedbe o zadevi ali pisne izjave, če odločitev zadeva eno od področij uporabe tega sporazuma.

Če sporazum, ki ga Svet sklene z eno ali več tretjimi državami glede določenega področja, določa, da lahko te države predložijo navedbe o zadevi ali pisne izjave, kadar sodišče katere od držav članic Sodišču v predhodno odločanje predloži vprašanje, ki zadeva področje uporabe tega sporazuma, se odločitev nacionalnega sodišča, ki vsebuje to vprašanje, uradno sporoči tudi zadevnim tretjim državam. V dveh mesecih od takega uradnega obvestila navedene države lahko Sodišču predložijo zaznamke ali pisne izjave.

Člen 23a (1)

S poslovnikom se lahko predvidi hitri postopek, za obravnavanje predlogov za sprejetje predhodnih odločb, ki se nanašajo na območje svobode, varnosti in pravice, pa nujni postopek.

Pri teh postopkih se lahko za predložitev vlog ali pisnih stališč predvidi rok, ki je krajši od roka, določenega v členu 23, z odstopanjem od četrtega odstavka člena 20 pa se lahko predvidi tudi, da ni sklepnih predlogov generalnega pravobranilca.

V nujnem postopku se lahko poleg tega predvidi tudi omejitev strank in drugih udeležencev iz člena 23, ki lahko predložijo vloge ali pisna stališča, in da se v izjemno nujnih primerih pisni postopek ne opravi.

Člen 24

Sodišče lahko od strank zahteva, da priskrbijo vse dokumente in podatke, ki so po njegovem mnenju zaželeni. O vsaki zavrnitvi naredi Sodišče uradni zaznamek.

Sodišče lahko tudi od držav članic in institucij, organov, uradov ali agencij, ki niso stranke v postopku, zahteva vse podatke, ki so po njegovem mnenju potrebni v postopku.

Člen 25

Sodišče lahko kadar koli zaupa pripravo izvedenskega mnenja posameznikom, združenjem oseb, uradom, odborom ali drugim organizacijam po njegovi izbiri.

Člen 26

Priče so lahko zaslišane pod pogoji, določenimi v poslovniku.

Člen 27

Glede prič, ki izostanejo od pričanja, ima Sodišče pooblastila, ki so v takih primerih splošno priznana sodiščem, in lahko naloži denarne kazni pod pogoji, določenimi v poslovniku.

Člen 28

Priče in izvedenci se lahko zaslišijo pod prisego v obliki, kakršna je določena s poslovnikom, ali v skladu z nacionalno zakonodajo države, iz katere je priča ali izvedenec.

Člen 29

Sodišče lahko odredi, da pričo ali izvedenca zasliši sodišče v kraju njegovega stalnega prebivališča.

Odredba se pošlje pristojnemu sodišču v izvrševanje pod pogoji, določenimi v poslovniku. Dokumenti, sestavljeni pri izpolnjevanju zaprosila za pravno pomoč, se pod enakimi pogoji vrnejo Sodišču.

Stroške nosi Sodišče, vendar pa to ne posega v njegovo pravico, da jih, kjer je to primerno, naloži strankam.

Člen 30

Država članica obravnava vsako kršitev prisega priče ali izvedenca enako, kot če bi bilo kaznivo dejanje storjeno pred enim od njenih sodišč, pristojnih za civilne zadeve. Na podlagi ovadbe Sodišča zadevna država članica preganja kršilca pred svojim pristojnim sodiščem.

Člen 31

Obravnave Sodišča so javne, razen če Sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog strank iz tehtnih razlogov odloči drugače.

Člen 32

Na obravnavah lahko Sodišče zasliši izvedence, priče in same stranke. Slednje lahko naslavlja Sodišče le prek svojih predstavnikov.

Člen 33

O vsaki obravnavi se sestavi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in sodni tajnik.

Člen 34

Seznam obravnav določi predsednik.

Člen 35

Posvetovanja Sodišča so in ostanejo tajna.

Člen 36

Sodbe so obrazložene. V njih so navedena imena sodnikov, ki so odločali.

Člen 37

Sodbe podpišeta predsednik in sodni tajnik. Preberejo se na javnem zasedanju Sodišča.

Člen 38

Sodišče odloča o stroških.

Člen 39

Predsednik Sodišča lahko po skrajšanem postopku, ki po potrebi odstopa od nekaterih pravil tega statuta in je določen v poslovniku, odloča o vlogah za odložitev izvršitve iz člena 278 Pogodbe o delovanju Evropske unije in člena 157 Pogodbe ESAE ali za sprejetje začasnih odredb v skladu s členom 279 Pogodbe o delovanju Evropske unije ali za odložitev izvršbe v skladu s četrtrim odstavkom člena 299 Pogodbe o delovanju Evropske unije ali tretjim odstavkom člena 164 Pogodbe ESAE.

Pooblastila iz prvega odstavka lahko pod pogoji, določenimi v poslovniku, izvršuje podpredsednik Sodišča.

Predsednika in podpredsednika v primeru zadržanosti nadomešča drug sodnik pod pogoji, določenimi v poslovniku.

Odredba predsednika ali sodnika, ki ga nadomešča, je začasna in v nobenem primeru ne vpliva na odločitev Sodišča o vsebini zadeve.

Člen 40

Države članice in institucije Unije se lahko pridružijo postopku, ki teče pred Sodiščem.

Enako velja za vse organe, urade in agencije Unije ter osebe, ki lahko izkažejo upravičen interes za rešitev Sodišču predložene zadeve. Fizične ali pravne osebe se ne morejo pridružiti v zadevah med državami članicami, med institucijami Unije ali med državami članicami na eni strani, in institucijami Unije na drugi strani.

Brez poseganja v drugi odstavek se lahko države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki niso države članice, ter v tem sporazumu navedeni nadzorni organ EFTA pridružijo postopku, ki teče pred Sodiščem, če ta zadeva eno od področij uporabe tega sporazuma.

Z vlogo za pridružitve postopku se lahko podpre le zahtevek ene od strank.

Člen 41

Če tožena stranka, ki je bila k temu pravilno vabljena, ne predloži pisnega odgovora na tožbo, se sodba izda v njeno škodo zaradi izostanka. Pritožba zoper sodbo se lahko vloži v enem mesecu po uradnem

obvestilu o njej. Če Sodišče na odloči drugače, pritožba ne zadrži izvršitve sodbe zaradi izostanka.

Člen 42

Države članice, institucije, organi, uradi ali agencije Unije in vse druge fizične ali pravne osebe lahko v primerih in pod pogoji, določenimi v poslovniku, sprožijo postopek tretje stranke, s katerim lahko ugovarjajo zoper sodbo, ki je bila izdana v zadevi, pri kateri same niso bile udeležene, sodba pa škodi njihovim pravicam.

Člen 43

V primeru nejasnosti pomena ali posledic sodbe mora Sodišče na zahtevo stranke ali institucije Unije, ki ima upravičen interes, dati razlago.

Člen 44

Obnovo postopka se lahko pri Sodišču zahteva le v primeru, da se odkrije novo dejstvo odločilnega pomena, ki je bilo pred izrekom sodbe neznano Sodišču in stranki, ki zahteva obnovo.

Obnova postopka se začne z odločbo, v kateri Sodišče izrecno ugotavlja obstoj novega dejstva in priznava, da je to dejstvo takšno, da je lahko podlaga za obnovo postopka, in izjavlja, da je zahteva iz teh razlogov dopustna.

Po poteku 10 let od dneva izreka sodbe ni več mogoče vložiti zahteve za obnovo postopka.

Člen 45

Roki, ki upoštevajo oddaljenost, se določijo s poslovnikom.

Potek roka ne škoduje pravicam, če zadevna stranka dokaže obstoj nepredvidenih okoliščin ali višje sile.

Člen 46

Tožbe proti Uniji v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti, zastarajo po petih letih od nastanka kršitve. Zastaralni rok se prekine, če se pri Sodišču vloži tožba ali če je oškodovanec predhodno naslovil svojo zahtevo na pristojno institucijo Unije. V tem primeru je treba postopek sprožiti v dvomesečnem roku, predvidenem v členu 263 Pogodbe o delovanju Evropske unije; kjer je to primerno, se uporabljajo določbe drugega odstavka člena 265 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Ta člen se uporablja tudi za tožbe proti Evropski

centralni banki v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti.

NASLOV IV SPLOŠNO SODIŠČE

Člen 47

Prvi odstavek člena 9, člen 9a, člen 14 in člen 15, prvi, drugi, četrti in peti odstavek člena 17 ter člen 18 se uporabljajo za Splošno sodišče in njegove člane. Četrti odstavek člena 3 ter členi 10, 11 in 14 se *mutatis mutandis* uporabljajo za sodnega tajnika Splošnega sodišča.

Člen 48

Splošno sodišče ima:

- (a) 40 sodnikov od 25. decembra 2015;
- (b) 47 sodnikov od 1. septembra 2016;
- (c) dva sodnika na državo članico od 1. septembra 2019.

Člen 49

Člani Splošnega sodišča so lahko pozvani k opravljanju naloge generalnega pravobranilca.

Dolžnost generalnega pravobranilca je, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, predloženih Splošnemu sodišču, zato da bi slednjemu pomagal pri opravljanju njegove naloge.

Merila za izbiro takšnih zadev in postopki za imenovanje generalnih pravobranilcev so določeni v poslovniku Splošnega sodišča.

Član, ki je pozvan k opravljanju naloge generalnega pravobranilca v neki zadevi, ne sme sodelovati pri odločanju o njej.

Člen 50

Splošno sodišče zaseda v senatih treh ali petih sodnikov. Sodniki izvolijo predsednike senatov med svojimi člani. Predsedniki senatov petih sodnikov so izvoljeni za tri leta. Ponovno so lahko izvoljeni enkrat.

Sestavo senatov in dodelitev zadev ureja poslovnik. V nekaterih primerih, ki jih ureja poslovnik, lahko Splošno sodišče odloča na občni seji ali pa odloča sodnik posameznik.

Poslovnik lahko določa tudi, da Splošno sodišče zaseda v velikem senatu v zadevah in pod pogoji,

navedenimi v njem.

Člen 51

Z odstopanjem od pravila iz člena 256(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije je pristojnost za tožbe iz členov 263 in 265 Pogodbe o delovanju Evropske unije pridržana za Sodišče, če jih države članice vložijo zoper:

- (a) ukrepanje ali opustitev ukrepanja Evropskega parlamenta ali Sveta ali obeh institucij, kadar odločata skupaj, razen glede:
- sklepov, ki jih Svet sprejme na podlagi tretjega pododstavka člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - aktov Sveta, sprejetih na podlagi uredbe Sveta o ukrepih za zaščito trgovine v smislu člena 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - aktov Sveta, s katerimi Svet uresničuje izvedbena pooblastila v skladu s členom 291(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- (b) ukrepanje ali opustitev ukrepanja Komisije na podlagi člena 331(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Sodišču je pridržana pristojnost tudi za tožbe na podlagi istih členov, ki jih vloži institucija Unije zoper ukrepanje ali opustitev ukrepanja Evropskega parlamenta in Sveta ali obeh, kadar odločata skupaj, ali Komisije ali ki jih vloži institucija Unije zoper ukrepanje ali opustitev ukrepanja Evropske centralne banke.

Člen 52

Predsednik Sodišča in predsednik Splošnega sodišča v medsebojnem soglasju določita, na kakšen način uradniki in drugi uslužbenci Sodišča opravljajo naloge za Splošno sodišče, da bi tako zagotovili njegovo delovanje. Nekateri uradniki ali drugi uslužbenci so odgovorni sodnemu tajniku Splošnega sodišča, ki je podrejen predsedniku Splošnega sodišča.

Člen 53

Postopek pred Splošnim sodiščem ureja naslov III.

V njegovem poslovníku se po potrebi določijo nadaljnje in podrobnejše določbe glede postopka. Poslovník lahko odstopa od četrtega odstavka člena 40 in člena 41, da bi bile upoštevane posebnosti spora na področju intelektualne lastnine.

Ne glede na četrto odstavko člena 20 lahko generalni pravobranilec svoje obrazložene sklepne predloge predstavi v pisni obliki.

Člen 54

Če je vloga ali drug procesni dokument, naslovljen na Splošno sodišče, pomotoma vložen pri sodnem tajniku Sodišča, ga ta nemudoma pošlje sodnemu tajniku Splošnega sodišča; prav tako, če je vloga ali drug procesni dokument, naslovljen na Sodišče, pomotoma vložen pri sodnem tajniku Splošnega sodišča, ga ta nemudoma pošlje sodnemu tajniku Sodišča.

Če Splošno sodišče ugotovi, da ni pristojno za obravnavanje in odločanje o tožbi, za katero je pristojno Sodišče, jo odstopi Sodišču; prav tako, če Sodišče ugotovi, da je za tožbo pristojno Splošno sodišče, jo odstopi Splošnemu sodišču, to pa ne more odkloniti pristojnosti.

Če so Sodišču in Splošnemu sodišču predložene zadeve, kjer je predmet enak, kjer se postavlja enako vprašanje razlage ali odloča o veljavnosti istega akta, lahko Splošno sodišče po zaslišanju strank postopek prekine, dokler Sodišče ne izda sodbe, oziroma, kadar je tožba vložena na podlagi člena 263 Pogodbe o delovanju Evropske unije, se lahko Splošno sodišče izreče za nepristojno, s čimer omogoči Sodišču, da odloči o takih tožbah. V enakih okoliščinah lahko tudi Sodišče prekine postopek; v tem primeru se postopek pred Splošnim sodiščem nadaljuje.

Če država članica in institucija Unije izpodbijata isti akt, se Splošno sodišče izreče za nepristojno, da bi lahko Sodišče razsodilo o teh tožbah.

Člen 55

Sodni tajnik Splošnega sodišča o končnih odločitvah Splošnega sodišča, delnih odločitvah o vsebinskih vprašanjih, odločitvah o procesnih vprašanjih glede nepristojnosti ali nedopustnosti obvesti vse stranke ter države članice in institucije Unije, četudi se niso pridružile postopku pred Splošnim sodiščem.

Člen 56

Pri Sodišču se lahko vloži pritožba v dveh mesecih po uradnem obvestilu o odločbi, proti kateri je pritožba vložena, proti končnim odločitvam Splošnega sodišča in delnim odločitvam tega sodišča o vsebinskih vprašanjih ali odločitvam o procesnih vprašanjih glede nepristojnosti ali nedopustnosti.

Takšno pritožbo lahko vloži katera koli stranka, ki v celoti ali delno ni uspela s svojimi sklepnimi predlogi. Tisti, ki so se postopku pridružili, razen držav članic in institucij Unije, pa lahko vložijo takšno pritožbo le, če jih odločitev Splošnega sodišča

neposredno prizadeva.

Razen v zadevah, ki se nanašajo na spore med Unijo in njenimi uslužbenci, lahko pritožbo vložijo tudi države članice in institucije Unije, ki se niso pridružile postopku pred Splošnim sodiščem. Te države članice in institucije so v enakem položaju kot države članice ali institucije, ki so se pridružile postopku na prvi stopnji.

Člen 57

Vsakdo, čigar vlogo za pridružitve postopku je Splošno sodišče zavrnilo, se lahko v dveh mesecih po uradnem obvestilu o odločitvi o zavrnitvi vloge pritoži na Sodišče.

Stranke v postopku se lahko pritožijo na Sodišče glede vseh odločitev Splošnega sodišča, sprejetih na podlagi člena 278 ali člena 279 ali četrtega odstavka člena 299 Pogodbe o delovanju Evropske unije ali člena 157 ali tretjega odstavka člena 164 Pogodbe ESAE, v dveh mesecih po uradnem obvestilu o njih.

Pritožba iz prvih dveh odstavkov tega člena se obravnava in se o njej odloča v skladu s postopkom iz člena 39.

Člen 58

Pritožba na Sodišče je omejena na pravna vprašanja. Lahko se vložijo zaradi nepristojnosti Splošnega sodišča, zaradi kršitve postopka pred tem sodiščem, ki škoduje interesom pritožnika, pa tudi zaradi kršitve zakonodaje Unije s strani Splošnega sodišča.

Pritožba ni dovoljena glede stroškov in njihove višine.

Člen 59

Če je pritožba vložena proti odločitvi Splošnega sodišča, ima postopek pred Sodiščem pisni in ustni del. Sodišče lahko v skladu s pogoji, določenimi v poslovniku, po zaslišanju generalnega pravobranilca in strank odloči brez ustnega postopka.

Člen 60

Brez poseganja v člena 278 in 279 Pogodbe o delovanju Evropske unije ali člena 157 Pogodbe ESAE pritožba nima odločilnega učinka.

Z odstopanjem od člena 280 Pogodbe o delovanju Evropske unije začnejo odločitve Splošnega sodišča, s katerimi se neka uredba razglasi za nično, veljati šele z datumom poteka roka iz prvega odstavka člena 56 tega statuta ali, če je bila v tem roku vložena pritožba,

z datumom njene zavrnitve, vendar brez poseganja v pravico stranke, da skladno s členoma 278 in 279 Pogodbe o delovanju Evropske unije ali členom 157 Pogodbe ESAE pri Sodišču zaprosi za začasno odložitev učinkov uredbe, ki je bila razglašena za nično, ali za uvedbo druge začasne odredbe.

Člen 61

Če je pritožba utemeljena, Sodišče razveljavi odločitev Splošnega sodišča. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko samo dokončno odloči o zadevi ali pa jo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.

Če je zadeva vrnjena Splošnemu sodišču, je to sodišče glede pravnih vprašanj vezano na odločitev Sodišča.

Če je pritožba, ki jo vložita država članica ali institucija Unije, ki se nista pridružili postopku pred Splošnim sodiščem, utemeljena, lahko Sodišče, če meni, da je to potrebno, navede, kateri učinki razveljavljene odločitve Splošnega sodišča naj se za stranke v sporu štejejo za dokončne.

Člen 62

Če v primerih iz člena 256(2) in (3) Pogodbe o delovanju Evropske unije prvi generalni pravobranilec meni, da obstaja resno tveganje za enotnost ali doslednost prava Unije, lahko predlaga, da Sodišče preuči odločitev Splošnega sodišča.

Predlog mora biti dan v enem mesecu po izdaji odločitve Splošnega sodišča. V enem mesecu po prejemu predloga prvega generalnega pravobranilca Sodišče sklene, ali je treba odločitev ponovno preučiti ali ne.

Člen 62a

Sodišče odloča o vprašanjih, ki so predmet revizije, po hitrem postopku na podlagi spisa, ki mu ga posreduje Splošno sodišče.

Udeleženci iz člena 23 tega statuta in v primerih iz člena 256(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije tudi stranke v postopku pred Splošnim sodiščem, imajo pravico Sodišču predložiti navedbe ali pisne izjave o vprašanjih, ki so predmet revizije, v za ta namen predvidenem roku.

Sodišče lahko sklene, da pred sprejemom odločitve uvede ustni postopek.

Člen 62b

V primerih iz člena 256(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, brez poseganja v člena 278 in 279 Pogodbe o delovanju Evropske unije, predlog za

revizijo in odločitev o uvedbi revizijskega postopka nimata odločilnega učinka. Če Sodišče ugotovi, da odločitev Splošnega sodišča škoduje enotnosti ali doslednosti prava Unije, zadevo vrne v odločanje Splošnemu sodišču, ki je glede pravnih vprašanj vezano na odločitev Sodišča; Sodišče lahko navede katere učinke odločitve Splošnega sodišča, je treba šteti za dokončne za stranke v sporu. Vendar Sodišče odloča dokončno, če, ob upoštevanju ugotovitev revizije, rešitev spora izhaja iz ugotovljenega dejanskega stanja, na katerem je Splošno sodišče utemeljilo svojo odločitev.

Če v primerih iz člena 256(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije ni predlogov za revizijo ali odločitve o uvedbi revizijskega postopka, začne odgovor ali več odgovorov Splošnega sodišča na predložena vprašanja učinkovati po izteku rokov, določenih v ta namen v drugem odstavku člena 62. V primeru uvedbe revizijskega postopka začne odgovor ali več odgovorov, ki so predmet revizije, učinkovati, če Sodišče ne odloči drugače, po koncu tega postopka. Če Sodišče ugotovi, da odločitev Splošnega sodišča škoduje enotnosti ali doslednosti prava Unije, odgovor Sodišča na vprašanja, ki so predmet revizije, nadomesti odgovor Splošnega sodišča.

NASLOV IVA SPECIALIZIRANA SODIŠČA

Člen 62c

Določbe o pristojnostih, sestavi, organizaciji in postopku specializiranih sodišč, ustanovljenih na podlagi člena 257 Pogodbe o delovanju Evropske unije, so priložene k temu statutu.

Evropski parlament in Svet lahko v skladu s členom

257 Pogodbe o delovanju Evropske unije odločita, da se specializiranim sodiščem dodelijo začasni sodniki za nadomeščanje v primeru odsotnosti sodnikov, ki sicer niso v stanju invalidnosti, ki se šteje za popolno, vendar dolgotrajno ne morejo sodelovati pri reševanju zadev. V takem primeru Evropski parlament in Svet določita pogoje za imenovanje začasnih sodnikov, njihove pravice in dolžnosti, podrobna pravila o opravljanju njihovih nalog in okoliščine, v katerih bodo prenehali opravljati te naloge.

NASLOV V KONČNE DOLOČBE

Člen 63

Poslovnika Sodišča in Splošnega sodišča vključujeta vse določbe, ki so potrebne za uporabo in po potrebi za dopolnitev tega statuta.

Člen 64

Pravila o jezikovni ureditvi na Sodišču Evropske unije se določijo z uredbo, ki jo Svet sprejme soglasno. Ta uredba se sprejme bodisi na zahtevo Sodišča in po posvetovanju s Komisijo in Evropskim parlamentom ali na predlog Komisije in po posvetovanju s Sodiščem in Evropskim parlamentom.

Dokler se ne sprejmejo ta pravila, se še naprej uporabljajo določbe poslovnika Sodišča in Splošnega sodišča o ureditvi vprašanja jezikov. Z odstopanjem od členov 253 in 254 Pogodbe o delovanju Evropske unije se te določbe lahko spremenijo ali razveljavijo le s soglasno odobritvijo Sveta

9.4 Listina EU o temeljnih pravicah

Člen 51

Področje uporabe

1. Določbe te listine se uporabljajo za institucije, organe, urade in agencije Unije ob spoštovanju načela subsidiarnosti, za države članice pa samo, ko izvajajo pravo Unije. Zato spoštujejo pravice, upoštevajo načela in spodbujajo njihovo uporabo v skladu s svojimi pristojnostmi in ob spoštovanju meja pristojnosti Unije, ki so ji dodeljene v Pogodbah.

2. Ta listina ne razširja področja uporabe prava Unije preko pristojnosti Unije niti ne ustvarja nikakršnih novih pristojnosti ali nalog Unije in ne spreminja pristojnosti in nalog, opredeljenih v Pogodbah.

Člen 52

Obseg pravic in načel ter njihova razlaga

1. Kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava ta listina, mora biti predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela sorazmernosti so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.

2. Pravice, ki jih priznava ta listina in jih urejajo določbe Pogodb, se uresničujejo v skladu s pogoji in v mejah, opredeljenih v teh pogodbah.

3. Kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija. Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.

4. Kolikor so v tej listini priznane temeljne pravice, kot izhajajo iz skupnih ustavnih tradicij držav članic, je treba te pravice razlagati skladno s temi tradicijami.

5. Določbe te listine, v katerih so določena načela, se lahko izvajajo z zakonodajnimi in izvedbenimi akti institucij, organov, uradov in agencij Unije ter akti držav članic za izvajanje prava Unije v skladu z njihovimi pristojnostmi. Nanje se sme pred sodišči sklicevati samo pri razlagi teh aktov in pri odločanju o njihovi zakonitosti.

6. Nacionalne zakonodaje in običaji se morajo v celoti upoštevati v skladu s to listino.

7. Sodišča Unije in držav članic ustrezno upoštevajo pojasnila, pripravljena kot vodilo za razlago te listine

Člen 53

Raven varstva

Nobena določba te listine se ne sme razlagati kot omejevanje ali zoževanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih, na njihovem področju uporabe, priznavajo pravo Unije, mednarodno pravo in mednarodni sporazumi, katerih pogodbenica je Unija ali vse države članice, predvsem Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter ustave držav članic.

Člen 54

Prepoved zlorabe pravic

Nobena določba te listine se ne sme razlagati, kot da podeljuje pravico opravljanja kakršne koli dejavnosti ali storitve kakršnega koli dejanja, katerega cilj bi bil odpraviti pravice in svoboščine, priznane v tej listini, ali jih omejiti bolj, kakor je predvideno v tej listini.

ŠTUDIJSKO GRADIVO PRI PREDMETU SISTEM SODNEGA VARSTVA V EU: ZBIRKA VAJ

JANJA HOJNIK, PETRA WEINGERL, ŽIVA ŠUTA

Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, Maribor, Slovenija
janja.hojnik@um.si, petra.weingerl@um.si, ziva.suta@um.si

Zbirka vaj je namenjena študentom druge stopnje bolonjskega študija prava pri predmetu Sistem sodnega varstva v EU na Pravni fakulteti v Mariboru. Zajema pregled postopkov pred Sodiščem EU, pri čemer so neposredni postopki razdeljeni na postopke zoper države članice in postopke zoper institucije EU, temu pa sledijo še naloge v zvezi s postopkom predhodnega odločanja, ki je edini v skupini posrednih postopkov. Sledijo še naloge v zvezi z ostalimi postopki pred Sodiščem EU. Dve poglavji na začetku gradiva sta namenjeni osvežitvi znanja osnov prava EU s poudarkom na razmerju med pravom EU in nacionalnim pravom ter vlogi Sodišča EU v institucionalni zgradbi EU. Znanje se v gradivu preverja s pomočjo teoretičnih vprašanj, iztočnic za diskusijo in praktičnih primerov.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pf.3.2023](https://doi.org/10.18690/um.pf.3.2023)

ISBN
978-961-286-755-3

Ključne besede:
Pravo EU,
sodni sistem,
pravno varstvo,
neposredne tožbe,
postopek predhodnih
vprašanj

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pf.3.2023](https://doi.org/10.18690/um.pf.3.2023)

ISBN
978-961-286-755-3

Keywords:

EU law,
judicial system,
legal protection,
direct actions,
preliminary reference
procedure

STUDY MATERIAL FOR THE COURSE THE EU JUDICIAL SYSTEM: COLLECTION OF EXERCISES

JANJA HOJNIK, PETRA WEINGERL, ŽIVA ŠUTA
University of Maribor, Faculty of Law, Maribor, Slovenia
janja.hojnik@um.si, petra.weingerl@um.si, ziva.suta@um.si

This study material is intended for second cycle students at the Faculty of Law, University of Maribor, enrolled in the course The EU Judicial System. It gives an overview of proceedings before the Court of Justice of the European Union (CJEU) and categorizes direct actions as those against Member States and those against EU institutions, followed by practice exercises on the preliminary ruling procedure, which is the only representative of indirect proceedings. Two chapters at the beginning of the material are intended to refresh knowledge of the fundamentals of EU law, with a focus on the relationship between EU law and national law, as well as the role of the CJEU in the EU institutional architecture. The material assesses and tests student's knowledge through theoretical questions, points for discussion and practical examples.

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

